ХҮДӨӨ АЖАХЫДАА ХИМИ ҮРГЭНӨӨР НЭБТЭРҮҮЛЭЕ

★ ★

ВЛКСМ-эй ЦК-гай IV пленум

МОСКВА, январиин 14. (ТАСС). Үнөөдэр Кремлиин театр соо ВЛКСМ-эй ЦК-гай IV пленум нээгдээ. «Химиин промышленностиие хурдан түргэнөөр хүгжөөлгэ — худөө ажахын үйлэдбэриие хүгжөөн дэбжээхэ, арад зоной ажабайдал, байдал һайжаруулха шугамай шухала эрхэ нүхэсэл» гэһэн КПСС-эй ЦК-гай декабриин пленумэй шиидхэбэринүүдые дүүргэлгэдэ ВЛКСМ-эй, совет залуушуулай хабаадалсаха тухай» гэһэн нэгэн асуудал пленумэй зүбшөөхэ зүйлдэ табигданхай.

ВЛКСМ-эй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь С. П. Павлов элидхэл хэндэ хээ.

Хими нэбтэрүүлхэ талаар КПСС-эй ЦК-гай декабриин Пленумэй баталан абаһан асари ехэ тодоо түсэбые манай арадай бэелүүлжэ байһан мүнөө үедэ партиин туһаламжа хүргэхын тула-да комсомолдо, залуушуулда дахин хандаба гэжэ элидхэлшэ хэлэнэ.

Комсомолой путевкоор химиин индустриин томо ехэ предприятинуудай барилгануудта 160 мянга гаран хүбүүд басагад ошонхой гэжэ С. П. Павлов тэмдэглэнэ. Комсомолшууд болон залуушуулай эдэбхитэйгээр хабаадалсаһанай ашаар химиин шухалын шухала 250 предприятинууд баригданхай. Пленум хадаа химиин промышленностиин хүгжэлтые шефтээ абаха шухалын шухала хараа шугамуудые тодорхойлхо ёһотой. 1964 ондо химиин, нефтиин ба целлюлозо-саарһанай промышленностиин эгээл томо, эгээл шухала 94 барилгануудые комсомол шефтээ абана гэжэ соносхохые ВЛКСМ-эй ЦК-гай бюро дурадхана.

Энэ жэлэй эхеэр химиин барилганаудта 5 мянга гаран залуу барилгашадые эльгээхэ шухала болоод байна. Эдэнэр хадаа комсомолой хүмүүжүүлһэн эрхимүүдэй эрхим залуушуул байха ёһотой.

Габшагайгаар бариха барилганудтахи комсомолой организацинуудай хүсэл оролдолго шэнэ предприятинуудые ашаглалгада үгэхэ даалгабаринуудые дүүргэхэ, барилгын ба хабсаралгын хүдэлмэринүүдэй шанар һайжаруулха, кадрнуудые тэндэнь үлөөн байлгаха гэһэн гол шухала зорилгонуудые шиидхэлгэдэ шэглүүлэгдэхэ ёһотой.

Нүхэр Павлов хүдөөгэй комсомолой зорилгонууд тухай хэлэһэн байна. Эдэ зорилгонуудынь юуб гэхэдэ, газар тараалан бүри һайнаар эрхилдэг болоходонь, хүдөө ажахыда хими хаа хаанагүй нэбтэрүүлхэдэнь партийна организацинуудта үдэр бүриин, бодото туһаламжа үзүүлхэ ябадал болоно. Тиигэжэ энээнэй ашаар мүнөө жэлдэ тогтууритай, найдамтай баян ургаса абаха шухала.

Ороной бүхы комсомолшуудта, залуушуулда партиин ЦК-гай, нүхэр Н. С. Хрущевой сэхэ хандаһан ушар, химиин индустри барилгада бүри ехэ хүсэл оролдолго, бүри ехэ хүсэ шадал гаргаха гэһэн тэдэнэй урьял — эдэ бүгэдэ партиин үзүүлдэг үндэр ехэ этигэл найдабариин гэршэ мүн гээд элидхэлэйнгээ түгэсхэлдэ С. П. Павлов хэлэбэ. Залуу үетэн, манай бүхы залуушуулай ленинскэ союз партиингаа этигэл найдабариие харюулха байха, бидэнэр ингэжэ баяр ёһололтойгоор тангаригаа үгэнэбди гэжэ партияа, нүхэр Н. С. Хрущевые батаар найдуулнабди.

Һүүлээрнь үгэ хэлэлгэн эхилээ. Пленумдэ хабаадагшад ВЛКСМ-эй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь С. П. Павловай элидхэлые эдэбхитэйгээр зүбшэн хэлсэнэ.

★ ★ ★

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Худөө ажахын институдай һуралсалай ажахынхид «Сельхозтехникын» складһаа минеральна үтэгжүүлгэ зөөжэ байна. С. БАЛДУЕВАЙ фото.

БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

41-дэхи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Советэй, Министрнүүдэй Советэй орган

№ 13 (10381) | 1964 оной январиин 16, четверг | Сэн 2 мүнгэн

Минеральна үтэгжүүлгэ—манай баялиг

Химиин промышленностиие түргөөр хүгжөөхэ, хүдөө ажахын продуктнуудые улам элбэг дэлбэгээр абадаг болохо зорилго табигдаад байна. Тиимэһээ тараалангай газарые һайса үтэгжүүлхэ гээшэ шухала удхатай болонхой. Манай республикын ажахынууд нёдондо жэлэйхиһээ хоёр дахин ехэ гэхэ гү, али 10—12 мянган тонно минеральна үтэгжүүлгэ 1964 ондо абаха юм. Мүнөө үедэ 2201 тонно минеральна үтэгжүүлгэ асарагданхай.

Микро-үтэгжүүлгэ гэхэдэ, борно үтэгжүүлгэ асарагдажа байна. Энэ жэлдэ бүхыдөө 60 тонно абтаха. Овощ, саахарай свёкло тарихадаа энэ үтэгжүүлгэ хэрэглэхэдэ угаа һайн. Тиигэжэ ургасада саахар, витамин ехэ болодог, мүн иимэ үтэгжүүлгэ хэрэглэхэдэ ургамал элдэб үбшэндэ дайрагдадаггүй.

Нёдондо жэлэйхиһээ гурба дахин ехэ хэмжээнэй гербицид мүнөө жэлдэ асарагдаха. Натриева болон аминна дабһанай 2,4Д гэдэг препарат бүхыдөө 60 тонно асарагдажа, 40 мянган гектар газарта элдэб бургаг үбһэнтэй тэмсэхэ арга олдохо болоно.

Һүүлэй жэлнүүдэй туршада үрэһэ хүрэнгэ хордохо ядохимикадууд багаар асарагдадаг байгаа. Багашье асарагдаа һаа, энэнь хүсэдөөр хэрэглэгдэдэггүй һэн. Тиигэжэ Баргажанай, Зэдын, Хориин районуудта ядохимикат үлэшэһэн байна бшуу. Имагтал эдэ районуудай тарааланда головня бии болодог һэн. Харин 1964 ондо ядохимикат хүсэд хүрэхөөр асарагдаха. Тодорхойлбол, нэгэдэхи кварталда радосан, фенилмеркурацетет асарагдаха юм. 46 тонно гранозон асарагдаад байна.

Ажахы бүхэнэй абаһан минеральна үтэгжүүлгэеэ саг соонь зөөжэ, тэрэнээ зүбөөр хадагалха тушаа хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд харюусаха.

Т. Мягких,
Буряадай «Сельхозтехникэ» нэгэдэлэй агроном.

ХОНИН БҮРИҺӨӨ ХУРЬГА ТҮЛЖҮҮЛХЭ

Баян-Голой хонишодой уряа дэмжэгдэнэ. Хурьгад һайнаар түлжүүлэгдэнэ. *Хонишод өөһэдөө түл абана.* **Бэлэдхэлгүй һууһаар бэрхэшээлдэ оробо.**

Хонишоднай зориһондоо хүрэхэ

НЁДОНДО МАНАЙ Чисаана, Худан-гол нютагуудаар ган гагуур, хагсуу хүйтэн жэл байжа, сабалан, тараалангай ургаса муу гараа. Эдээнһээ уламжалан, үбһэ тэжээлшье урда урдынхиһаа бага бэлэдхэгдэһэниинь мэдээжэ.

Теэд малай үбэлжэлгэдэ, илангаяа хонидой түл абалгын үедэ хэды иимэ бэрхэшээлтэй байдалай тохёолдобошье һаань, хонишод, малшаднай хамаг хүсэ шадалаа эршэдхэн, бүхы арга боломжоёо элсүүлжэ, бараг һайн ондо орохо байхабди.

Совхоздо ажахын тоосоондо орохо отаранuудта искусственна үрэжүүлгэ хэгдэһэнэй ёһоор гараад ябагша январь соо 13,1 мянга, февральда—5 мянга шахуу хурьгад гараха гэхэ гү, али энэ жэлдэ хамта ... мянган хурьга түлжүүлжэ, һүүлээ ниилүүлхэ байнабди.

Январиин 10-да графигайнгаа ёһоор 3090 хурьган гараха аад, мүнөө отаранuудтамнай бүхыдөө 2800 шахуу түл абтаба.

Һаяшаг совхозоймнай хонишод Баян-Голой хонишодой уряа бэшэгтэй танилсаад, өөһэдынгөө арга боломжые һайса тооложо үзэһэнэйнгөө һүүлдэ байгша ондо зуун эхэ хонин бүриһөө 85—90-һээ үсөөн бэшэ хурьга түлжүүлхэ гэһэн зорилго табина. Тиигээд Хориингоо үйлэдбэриин управлениин Үдын совхозой хонишодые мүрысөөндэ уринхай. Харин совхозоймнай дүршэлтэй бэрхэ хонишод Намжил Гылыков, Долгор Будаева (4-дэхи фермэ), Намжилма Цыренжапова (5-дахи фермэ) болон бусад зуун эхэ хонин бүриһөө 100-һаа үсөөн бэшэ хурьга түлжүүлхэ уялга абанхай. Намжил Гылыков нёдондо отарынгаа 610 эхэ хонидһоо 610 хурьга абаа һэн. Мүнөө нүхэр Гылыков тэдэ һайн хонидоо ондоо хүндэ тушаагаад, орондонь шэнэ түрэхэ түлгэнүүдые даажа абанхай. Иигэжэ энэ түрүү хонишон өөрынгөө бэеын амарые хараад ябаагүй, үнэн сэхэ, арюун сэдьхэлэйнгээ уряалаар бэрхэтэй хүндэ ажал даажа абаба ха юм.

Үбһэ, тэжээлэйнгээ багашагшье һаа, хонишод түрөөгүй хонидоо хагда элбэгтэй газарта һайнаар адуулаад, нарай хурьгатайнуудтань тус тустань 250 грамм силос, 100 грамм талха тараанай зүйл, багаханаар үбһэ, һолоомо эдюулнэ. Мүн нарһанай шэлбүүһэ асаржа үгэдэг. Илангаяа түрэһэн хонид, нарай хурьгадта элдэб минеральна зүйлнүүдые холиһон брикет хэжэ эдюулхэдэ ехэ һайн. Теэд манайда мел дутамаг байжа, тиимэ тэжээл ехээр бэлдэхэ аргагүйдэнэбди. Һүүлэй үедэ олонхи фермэдэ гидропонно аргаар ногоо ургуулжа, хурьгадта шэмэтэй тэжээл эдюулнэбди.

Урда жэлнүүдтэшье ажахын тоосоондо ороһон бригаданууд гол түлэб өөһэдынгөө хүсөөр хурьгадаа абадаг байһан. Энэ жэлдэ зоноор үсөөн бригада, отарануудта 1—2 хүниие нэмэжэ үгэхэдэмнай, тэдэнэр баһал ехэ хамһабаригүйгөөр түл абаха байна. Гадна хурьгашаднай урдань оройдоол 45—50 хоногто хурьгадаа хараад болидог һаа, мүнөө 4—5 һара соо даажа абаад түлжүүлхэ юм. Тиигэжэ тэдэнэр ажахын тоосооной ёһоор июнь соо хурьган бүхэниие 18—20 килограмм шэгнүүртэй болгожо тушаахадаа тус бүриһөөнь 56 мүнгэ нэмэлтэ түлөөһэ абаха.

Абтаһан хурьгадаа нэгэшье гарза хоролтогүйгөөр түлжүүлжэ, ерэхэ 1965 оной январиин 1-дэ хонин һүрэгөө 38 мянгада, эхэ хонидоо 22,7 мянгада хүргэхэ зорилгоёо бэелүүлхын түлөө тэмсэнэбди.

Ц. Базаржапов,
Чисаанын совхозой директор.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Баргажанай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой хонишон Зина Дондукова.
И. ОСЕТРОВОЙ фото.

Отара бүхэндэ 100 хурьган

Үбэлжэлгые бэлэдхэл һайнтайгаар угтаһан «Коммунизм» колхозой зарим отарануудта хурьгад олоороо абтана. Январиин эхинһээ хойшо Инзагатын отделенидэ 600 гаран түл абтаа.

Ахалагша хонишод Н. Цырендоржиев, Т. Доржиев, Д. Галсанов, Г. Колмаков гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг бригаданууд зуу—зуугаад хурьгадтай болонхой. Шэнэ түл гарзада оруулагдангүй түлжүүлэгдэнэ. Февраль һара соо эдэ отаранuудай хонид бүлтэ хурьгалха. Хонин бүриһөө хурьга абахын хойноһоо эндэхид шармайн ажаллана.

Д. Доржиев.

Зэдэ.

Фидель Кастро Москвада айлшалһаар

Социалис революциин нэгэдэмэл партиин Национальна хүтэлбэриин нэгэдэхи секретарь, Кубын Республикын революционно правительствын премьер-министр Фидель Кастро Рус январиин 14-дэ В. И. Ленинэй мавзолейдэ ороһон, венок табиһан байна. «Агууехэ В. И. Лениндэ Кубын революционно арадай үмэнэһөө. Фидель Кастро» гэжэ веногой лентэнүүд дээрэ бэшээтэй.

Панамын ойро бү хүрэгты!

Москвагай университедтэ митинг болобо

«Панамын ойро бү хүрэгты! Панама мандаг!» «Янкануул тонилог!»—иимэ уряа доро январиин 14-дэ Москвагай университедэй бэлэдхэлэй факультедтэ һурадаг һурагшанарай, студентнүүдэй, аспирантнуудай митинг болобо. Европын, Азиин, Африкын, Латиин Америкын 55 оронуудһаа ерэһэн хүбүүд, басагад Американ сэрэгэйхидэй бузар муухай аашада эсэргүүсэн эрид шанга буруушаалта хээ.

Митингдэ хабаадалсагшад Нэгэдэмэл Нацинуудай Организациин генеральна секретарь У Танда эльгээгдэхэ тогтоол нэгэн һаналаар батлан абаа.

(ТАСС).

Сошордомо дохёо

Хурьгад айлаар тараагдана

«Һайн эзэн зун шаргаяа бэлдэдэг, үбэлдөө тэргэеэ заһадаг» гэлсэгшэ. Зоной дунда хэлсэдэг сэсэн үгэнүүд мэргэн лэ байдаг гээшэ. Харин Зэдын «Красный Октябрь» колхозой зарим хүтэлбэрилэгшэд эдэ үгэнүүдэй ямар удхатайе ойлгодогшьегүй гээшэ ха.

Яахадааб гэбэл, тус колхоздо малай үбэлжэлгэ муугаар үнгэргэгдэнэ. Нёдондо зун, намартаа ехэ хүдэлмэри хэгдэхэ аад, бирагдаагүй ха юм. Дүүргэгдэнгүй орхигдошоһоншье барилганууд эндэ бии. Харасаада эхэ хонидой отарада шэнэ байра баригдажа эхилээд, ашаглалгада оруулагдаагүй үлэшөө. Эгээл энэ ушарһаа ахалагша хонишон Бадма Хабитуевай хүтэлбэрилдэг отарынхид зүдэрүү байдалда ороо бшуу. Мүнөө эндэхи 500 эхэ хонинһоо 250 гаран хурьгад абтанхай. Олоороо алхаржа байһан хурьгадай байха, багтаха газар үгы болонхой. Тиигээд абтаһан түлнүүдынь айлаар бүлэг бүлэгөөрөө тараагдажа үгтэнэ. Иигэжэ харууһалагдажа байхадаа нарай хурьгад туража зүдэржэ, тэнхээ тамираа шууража эхилээ. Иимэ «арга» хэрэглэгдэжэ, түлнүүдэй олоор гарзалаа һаа, хэн харюусаха болоноб?! Гайхалтай.

Б. Сосоров.

БурАССР-эй ЗУРГААДАХИ ЗАРЛАЛАЙ ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ 4-дэхи СЕССИИН НЭЭГДЭХЭ ТУХАЙ

Буряадай АССР-эй Верховно Советэй дүрбэдэхи сесси 1964 оной январиин 17-до, үдэрэй 1 часта Советүүдэй хоёрдохи Байшангай Ехэ зал соо нээгдэхэ.

БурАССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ СТАРЕЙШИНЭНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ЗАСЕДАНИ ТУХАЙ

Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Старейшинэнүүдэй Советэй заседани январиин 17-до, үдэрэй 12 час 30 минутада Советүүдэй хоёрдохи Байшангай Бага зал соо болохо.

Урэһээ тарилгын шанарта хүргэхэ

Хэдышье буруулган уларилтай хабар, зунай болобошье, республикымнай олонхи колхоз болон совхозууд нёдондо орооһо тараанай яһала һайн ургаса абаа һэн. Тэрэнэйл ашаар республикымнай хүдөөгэй ажалшад 3хэ оронойнгоо амбаарта 9 миллион гаран пуүд талха тараа оруулхаһаа гадна, ерэхэ тарилгада хэрэгтэй болохо хүрэнгын үрэһэ түсэбэй ёһоор амбаарнуудтаа хаажа шадаһан байна. Нютагайнгаа эрхэ байдалда зохиһон өөһэдын үрэһэтэй байха гээшэ тон һайн хэрэг.

Гэбэшье хабарай тарилгада хүрэнгын үрэһэ бэлдэлгэ гансал тэрэниие амбаар, склад соо хаалгаар дүүрэдэг бэшэ гэжэ хүн бүхэн мэдэнэ. Хүрэнгын үрэһэ сэбэрлэжэ, тарилгын шанарта хүргэхэ гээшэ тон шухала асуудал болоно. Зүгөөр энэ хүдэлмэриин талаар ехэхэн дутагдал бии. Үшөөл нилээд ехэ хэмжээнэй хүрэнгын үрэһэн сэбэрлэлгынгээ, ургасынгаа, шиигэйнгээ талаар тарилгын шанарта хүргэгдөөгүй байһаар.

Жэшээнь, шалгалта хээд байхада, республика дотор аяар 100 гара мянган тонно үрэһэн үшөө хүсэд сэбэр болоогүй, элдэб холисотой, 30,6 мянган тонно үрэһэн ургасынгаа талаар бирагүй байшоо. Тиихэдэ горитойхон үрэһэн үлэмжэ ехэ шиигтэй байна. Хориин, Зэдын, Мухар-Шэбэрэй үйлэдбэриин управленинүүдэй ажахынууд энэ талаар ехэ дутагдалтай. Мухар-Шэбэрэй, Хяагтын үйлэдбэриин управленинүүдэй ажахынуудта хаагдаһан үрэһэнэйнь 17—18 процент мүнөө болотороо шалгалта гараадүй байһаар. Улаан-Үдын управлениин ажахынууд декабрь соо хүрэнгынгөө үрэһэ 2400 центнерээр хорооложорхиһон байха юм.

Тарилга ехээр хэдэг Мухар-Шэбэрэй управлениие абаад үзэе. Эндэхи ажахынуудай аяар 22347 тонно үрэһэн тарилгын шанарта хүргэгдөөгүй, 8456 тонно үрэһэн ургаса муутай, 10,5 мянга шахуу тонно орооһон шиигээр ехэ байна. Эдэ бүгэдые хүсэндэнь оруулхын тула нилээд ехэ хүдэлмэри хэгдэхэ болоно бшуу.

Үдэр саг үнгэржэл байна. Хабарай тарилгын халуун хаһа улам ойртоно. Хүрэнгын үрэһэ сэбэрлэлгые хэрбээ эрид хурдабшалаагүй һаа, дээрээ ортожошье болохо. Иимэ бэрхэшээлтэй байдалда орохогүйн тула ажахы бүхэн орооһо тараа сэбэрлэдэг машинануудаа бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглаха, үдэр һүнигүй хүдэлгэхэ уялгатай. Колхоз, совхозуудай агрономууд энэ хүдэлмэриин түлөө онсо харюусаха уялгатай.

Гэхэтэй хамта республикын зарим ажахынуудта хүрэнгын үрэһэндөө ээзн бусаар хандадаг ушар үзэгдэнэ. Жэшээнь, Кабанскын, Байгалай совхозуудта үрэһэн газаа, орооһоной тоог дээрэ ямаршье хушалтагүй, шииг нойто ехээр татажа хэбтэнэ. Хүрэнгын орооһон кладовщигуудтаа актаар тушаагдадаггүй, тоо бүридхэлынь хайша хэрэгээр хэгдэдэг байһан. Иимэрхүү ушар бусадшье управленинүүдэй зарим ажахынуудта үзэгдэнэ.

Ургаса ехые үгэдэг ашаг үрэ ехэтэй ургамалнуудай үрэһэ бэлэдхэлгэдэ анхаралаа онсо хандуулха уялгатайбди. Хэрбээ шэниисын үрэһөөр колхоз, совхозуднай гүйсэд хангагданхайшье һаа, горохой үрэһэн ехээр дутана. Республикамнай горохой үрэһэ хааха түсэбөө оройдоо 31 процент дүүргэнхэй. Энэ талаар Зэдын управлениин ажахынууд ехэл тулюур байдалтай. Горохой үрэһэ хааха түсэбөө миил 5 процент, хяагтаархин—21 процент, мухаршэбэрэйхид—26 процент дүүргэнхэй.

Республикымнай колхоз, совхозууд ерэхэ хабар тарихын тула 22262 тонно хартаабхын үрэһэ хааха түсэбтэй. Гэбэшье энэ түсэб 1964 оной январиин 1-нэй байдалаар 64 процент дүүргэгдээ.

■ ● ■

Худөө ажахын шэнжэлэл

Город шадарай ажахынууд болохо Улаан-Үдын управлениин колхоз, совхозууд хартаабхын үрэһэ хааха түсэбөө оройдоол 46 процент дүүргээд байна. Хяагтаархин — 55 процент, хорёорхин—54 процент хартаабхын үрэһөөр хангагданхай. Хартаабха тарилгада һарти, правительствын анхаралаа онсо хандуулжа байхада иимэрхүү байдалтай байха гээшэмнай өхэл таагүй болоно.

Хүрэнгэдэ хаагдаһан хартаабхынгаа хэмжээе дээшэлүүлжэ байхын түлөө оролдохын орондо, харин зарим ажахынууд тэрэнээ хорооожо бгйна.

Ерэхэ хабар хартаабха тариха түсэбөө эрхэбэшэ дүүргэхэ уялгатайбди. Тиимэһээ колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд хартаабхын үрэһэ хааха түсэб дүүргэхын тула мүноөнһөө оролдоогүй һаа, хабартаа тэбдэхэ саг болохо байһаниинь мэдээжэ. Дутаһан хартаабхаяа мүнөөл бэдэрһэн хүн шадаха гэжэ һанагдана.

Зорилго юуб гэхэдэ, хүдөө ажахын ургамалнуудай алибаа үрэһые түсэбэй ёһоор хүсэлдүүлжэ, тарилгын шанарта хүргэхэ хүдэлмэри эршэ түгэсөөр эмхидхэхэ шухала. Хүрэнгэ болохо тараанай үрэһэн саг дарыдаа сэбэрлэгдэжэ, тарилгын шанарта хүргэгдэхэ зэргэтэй бшуу. Тиимэһээ үрэһэ сэбэрлэлгые һаяын сагта дүүргэхэ хэрэгтэй болоно.

Үнгэрһэн жэлэй декабрь һарада республикын агрономическа конференци дээрэ агротехникын гол шухала асуудалнууд зүбшэгдэн хэлсэгдэһэниинь агроном бүхэндэ мэдээжэ. Тэрэл конференци үрэһэнэй ажахы һайжаруулгада онсо анхарал хандуулһан, ехэ хөөрэлдөөн болоһон байна. Энэ талаар тусхай дурадхалнууд, заабаринууд баталагдан абтаһан. Ажахы бүхэнэй агрономуудай уялга юуб гэхэдэ, үрэһэнэй хэрэг һайжаруулха заабаринуудые бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө бүхы хүсэ шадалаа, мэргэжэл шадабаряа элсүүлхэ уялгатай.

„Тараалангай хатанһаа“ хашарба гүт?

Сэлэнгын совхоздо кукурузада анхарал тадигданагүй. Кукурузашад ондоо ажалда хэрэглэгдэнэ.

ШЭНЭ ЖЭЛЭЙ сэлмэг нэгэ үдэр, һаяхан Сэлэнгын совхозой Билютэ нютаг ошон гээд, абаһаар сошордохоор, гайхаха гэлыхээр ушартай дайралдагдаа. Юуб гэхэдэ, «тараалангай хатаниие» Буряад дайдадаа урин асаржа, эрхимээр нютагжуулагшадай нэгэн, Петр Васильевич Еранский урдынхидаал тиимэ хүхюу согтой бэшэ, юундэшьеб уруу дуруу болошонхой, трактор агтаараа хажуугаарнай тогтонгүй «бүншүүлээд» гарашоо. Хүрин хара болотороо эгшэшэһэн, эдеэшэһэн наг шэбхэ «хүр шара тоһондол» гамтайгаар эгээл энэ хаһада халуун дундаа шэрэжэ ябадаг «Беларусь» тракторынь тэбхыштэр үбһэ ашаалһан хоёр тэргэеэ шэрэнхэй үе үе паршаганан, хара утаа бушхуулаад абана хэбэртэй...

«Суута кукурузашамнай яашаба гээшэб, али ондоо хүниие хараба гүбди» гэжэ сэдьхэһээр хойноһоонь хүсэхэ баатай болгодоо. Сэхэ тулган ошоходо, Петр Васильевич кабина сооһоо гаража мэндэшэлээд, ямар хубилалтын болоһониие, һонин һорьмойгоо хөөрөө һэн.

— Нэгэ ямар бэ даа шэнэ юумэнэй бии болоходо ухаа мэдээ табидаг, ябаһан газартаа тэрээниие магтан һайрхадаг, бодото ажалдаа хамагһаа түрүүлэн шэнэ юумые бэелүүлһэн маяг үзүүлээд, сууряанайнь замхаагүйдэ һонёо «буурашадаг», мартажархидаг заримашуул байдаг. Манай совхозой «дарганар» иимэрхүү янза үзүүлээд байна гээшэ ха, — гэжэ Петр Васильевич Еранский Сэлэн-Дүүмэ тээшэ заан, хөөрөөгөө эхилээ.

Совхозой отделени бүхэндэ байһан кукурузашадай звенонуудые һаяшаг нэгэ бригада болгожо томодхоһон тэндэхи хүтэлбэрилэгшэд, нэн түрүүндэ өөрөө директор, Николай Акимович Мельников, главна агроном Владимир Фомич Михайлов гэгшэд элдэб шалтагаан дурдаад, кукурузынгаа газар нёдондонойхиһоо 500 гектараар бага болгожорхёо байна. Юһэн трактортай кукурузашадай тусхай бригадые даагшаар мелиоратор А. М. Гусевые табиһаниинь мүнөө хүрэтэр ажалдаа халажа ороодүй, зарим гэшүүдтэйгээ уулзаашьедүй.

Энэ жэлдэ кукурузашан зандаа байха хүн гүб, хэды гектар газар хүн бүхэндэ даалгагдаха юм, хэды болотор малда үбһэ тэжээл шэрэхэбиб гэжэ Петр Васильевич мэдэнэгүй, мэдэхэшье аргагүй.

«Кукурузын полидо шэбхэ гаргаха тусхай хүнүүд табигдаһан байха ёһотой. Өөһэдөө мэдээд шэбхэ шэрэлтэгүй» гэжэ директор Николай Акимович хоридог. Главна агрономын, Владимир Фомич энэ заабариенъ сэхэ буруушаангүй, зүбшөөһэндэл абяагүй үнгэргэдэг.

Билютэ нютагһаа хэдыхэн модоной газарта, Сэлэнгэ мүрэнэй хоймор талаһаа сэхэ тулган ороһон 200-гаад га полидо нүхэр Еранский кукуруза таридаг байгаа. Га бүхэнэй 30 тонно хүрэтэр нэгшэшэһэн шэбхэ гаргажа, 1959 ондо шэлэгдэмэл 36 гектарай тус бүриһөө 1130 центер, бусад газарайнь га бүхэнһөө 400 центнер ногоон набша эндэ ургуулһан юм. Теэд мүнөө эндэнь нэгэшье тонно наг шэбхэ үшөө гаргагдаагүй.

— Үнгэрэгшэ жэлдэ 500 гектар газарта кукуруза тараа һэм. 200 гектарынь 1963 ондо һайса шэбхэжүүлэгдэһэн байха. Мүнөө жэлдэ үлэһэн 300 га газарынь заабол ехээр үтэгжүүлхээр. Теэд бирaтай юумэн хэгдээдүй,—гээд кукурузашан Петр Васильевич гомдоно.

Нээрээшье тэрэнэй харюусалгата 18 гектартал га бүхэнэй 10 тонно хүртэхөөр шэбхэ гаргагдаад байна. Зорюута эмхидхэгдэһэн бригадань совхозой кукуруза тариха газарта 7 мянган тонно гаргаха һаа, бүхыдөө 2500 тонно; нуга сабшаланда 8 мянган тонно һаа, 3000 тонно гаргаад байна бшуу.

Шэбхэ гаргаха, ерэхэ тарилгада бэлдэхэ хүдэлмэри иигэжэ яахадаа удаарулагданаб гэхэдэ, кукурузашадай томодхогдоһон бригадын бригадир нүхэр Гусев уялгадаа хайша хэрэгээр, «кукуруза хүндэгүй болоо» гэһэншүүгээр хандана. Нэгэ погрузчик, хоёр трактор шэбхэ гаргалгада табигдаһан нэрэтэй аад, һаяханай үшөө гурбан трактор нэмэгдэбэ. Теэд эдэнэй бүтээсэнь багахан. Үшөө дүрбэн тракторист, тэрэ тоодо нүхэр Еранский малай үбһэ тэжээл зөөжэ байһаар.

«Даажа абаһан газартай аад, тэндээ ажаллаха, шэбхэ гаргаха эрхэгүй болоод байхада таатай бэшэ. «Даргын» захиралта, зүбшөөл хэдышье болотор хүлеэхээ мэдэнэгүйбди. Өөһэд өөһэдөө шэбхэ гаргаа һаа, үдэртөө 50—60 тонно хүргэхэ һэмди» гэжэ Петр Васильевич һанаата болон хөөрэнэ.

Кукурузашан Еранский, бусадшье нүхэдынь жэл бүхэндэ горитой газар үһалдаг, саһа тогтоодог, тошон халяадаг заншалтай. Жэшээлхэдэ, Петр Васильевич үһа бүлэдэг тусхай станцитай. Сэлэнгэ мүрэнһөө мүнөө үһа бүлэн гаргажа, 200 гектартаа тошон халяажа байхаар. Теэд эндэнь баһа нэгэ хаалта хээтэй: станциие хүдэлгэхэ тусхай трактор үгэнэгүй. Дүрбэдэхи фермын эрхилэгшэ Николай Яковлевич Кулаков һүүлэй үедэ кукурузада тоомжогүйгөөр хандадаг болоно, шэбхэ ехээр гаргаха, тошон халяаха тухай һанаагаа балай табинагүй.

Минеральна үтэгжүүлгэ хаана, хэр зэргээр хэрэглэхэеэ кукурузашад мэдэнэгүй. 100 тонно суперфосфат, 111 тонно аммиачна селитрэ асарагдаад, үшөө хубаарилагдаагүй. 300 тонно аммиагай үһа асархадаа, хэндэ хэдыгээр хүртээхэеэ «дарганар» тодорхойлоодүй.

Малай эрхим тэжээл гэжэ хаа хаанагүй суурхаһан, Буряадташье һайса нютагжажа байһан кукурузые Сэлэнгын совхозой «дарганарай» иигэжэ анирагүйхэнөөр газаашалжа байһаниинь гайхалтай. Һү, мяха, тоһо, нооһо болон бусадые элбэгжүүлдэг кукурузада эдэ «дарганарай» анхаралтайгаар хандадаг болохын түлөө дары хэмжээ абахаар.

Д. ЧИМИТОВ,
манай тусхай корр.

КПСС-эй ЦК-гай декабриин Пленумэй шиидхэбэриие бэелүүлэн

3000 га хартаабха—манай зорилго

Улаан-Үдэ городто дүтэ ажаhуудаг колхозууд анхан сагhаа хойшо хартаабха ургуулдаг заншалтай. Тиигэбэшье энэ ургамалда гол анхарал табигдадаггүй байhан. Ажахыда түсэб хүргэхэдэнь лэ, тэрэниие ёhын тэдыдэ hуулгадаг, олон ушарт бирагүйхэн хүрьhэтэй газартаа таридаг агша hэн.

Хартаабха ургуулха агротехникэшье бааза тулюур, миил тэрэниие hуулгаха малтаха хоёрhоо ондоо юумэндэ анхардаггүй бэлэй. Ядахадаа газараа гүнзэгыгөөр хахалха, үтэгжүүлхэ, хүсэд нормоор үрэhэ hуулгаха болон агротехникын бусад жиир эрилтэнүүдэй баримталагдадаггүй байhаниинь бүгэдэндэ мэдээжэ. Жэшээнь, 1962 ондо манай управлениин нэгэшье ажахыда хартаабха ургуулхадаа минеральна үтэгжүүлгэ хэрэглээгүй, миил бага сага наг шэбхэ тарааhан юм.

Нүгөө талаhаань харахада, хартаабхын тарилга гол түлэб тусхай эзэгүй, юрэ тракторно-таряан ажалай гү, али комплексно бригаданuудта даалгагдадаг байгаа. Тиин hайн сортын үрэhөөр мүнөө хүрэтэр хангагдаагүй байhан хадаа хартаабхын ургаса тон бага абтадаг, гүрэндэ худалдаха түсэбөө жэл бүри дүүргэгдэдэггүй байhан шуу.

Үнгэрэгшэ жэлэй май hарада КПСС-эй ЦК, СССР-эй Министрнүүдэй Совет Эхэ оронойнгоо бүхы колхоз, совхозуудай ажалшадта хандажа, хартаабха ехээр тарижа, энэ үнэтэ ургамалаар арад зонойнгоо эрилтэ хангахые уряалаа бэлэй. Партиин Центральна Комитедэй, Советскэ правительствын энэ хандалга манай хүдөөгэй үйлэдбэриин парткомой пленум дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ, 1963 ондо түсэбhөө гадуур 500 га хартаабха ехээр тариха гэhэн шиидхэбэри абтаhан юм.

Манай бүхы колхоз, совхозууд энэ үгэдөө хүрөө hэн. Хартаабхын тарилга ажахынуудта 20—30 гектар байhанаа 100—150 гектарта хүрөө. Гэхэ зуура, колхоз, совхозуудай коммунистнуудай, эдэбхитэдэй эмхидхэлэй ехэ хүдэлмэри ябуулhанай эсэстэ хүнүүд энэ ургамалда ондоохоноор хандадаг болоhон. Хэрбээ урдань хартаабхын тарилга эзэгүй байбал, тэрэ тусхай оньhожоруулагдаhан звенонуудта даалгагдаа. Звеное даагшадаар дүй дүршэл ехэтэй, урагшаа hанаатай хүнүүд табигдаа hэн.

Тусхай хүнүүд энэ хүдэлмэриие даажа абахадаа хартаабхын поли дээрэ наг шэбхэ гаргаха, газар уhалха, тарилгын урда тээ, hүүлээрнь борнойлжо, буртаг үбhэнтэй тэмсэхэ хэрэг эрид hайжарhан байна. Эдэ звенонуудай хүсөөр тарилгын хүсэд нормо баримталагдажа шадагдаа. Тэдэнэр гол түлэб гектарай 20—25 центнер үрэhэ hуулгаа.

Зүгөөр үнгэрэгшэ жэлэй уларил хартаабха ургуулхада таагүй байhаниинь мэдээжэ. Тиигэбэшье «Гигант», XXI партсъездын нэрэмжэтэ, «Улаан-Оронго» колхозуудай, Онохойн совхозой хартаабхашад гектарай дунда зэргээр 60—70 центнер ургаса абажа шадаа. Эдэ бүгэдын ашаар управлениин ажахынууд түрүүшынхеэ гүрэндэ хартаабха тушааха түсэбөө дүүргээ hэн. Гүрэндэ 23 мянган центнер хартаабха худалдаха байбал, бүхыдөө 32 мянган центнер тушаагдаа.

Онохойн совхозой суута хартаабхашан Акулина Федоровна Мильгунова сагай уларилай хэды бэрхэшээлтэй байбашье hаа 90 га газарай гектар бүриhөө 85 центнер ургаса хуряаhан байна.

Мүнөө управлениин колхоз, совхозууд урдаа шэнэ зорилго табиба. Хэрбээ нёдондо 2000 га хартаабха тариhан байбал, энэ жэлдэ тэрэнээ 3000 гектарта хүргэхэмнай. Тиигэжэ гүрэндөө 44000 центнер хартаабха тушааха арга олохобди.

Иимэ зорилго урдаа табихадаа манай колхоз, совхозууд городой ажалшадые хартаабхаар хангаха, мүн ниитын адуу малда, нэн түрүүн гахайда тэжээл нэмэжэ бэлдэхэ гэhэн хүсэлтэй. Шэнэ жэлдэ Онохойн, Эрхирэгэй совхозууд, «Маяк», «Дружба», Калининай нэрэмжэтэ колхозууд тус тустаа 220—500 га хартаабха hуулгаха болоно.

Хартаабха ямаршье ашаг олзогүй ургамал гэжэ хэлэхэ hанаатай хүнүүд байдаг. Би энээниие буруушааха байнаб. Ондоо ургамалда орходоо хартаабха юугээрээ олзотойб гээд энэ таблица дээрэ харая:

	Га бүриhөө абтаhан ургасань (цнт.)	Тэрэнэй гаргаша (түх.)	Продукциин үнэ сэн (түх.)	Оронон олзонь (түх.)
Ороохо таряа	8,3	47—69	73—75	26—05
Зелёнко	16,1	34—85	38—40	3—55
Хартаабха	85,0	412—00	464—00	52—10

Энээн дээрэhээ харахада колхоз, совхозууд хартаабха тарилгаhаа олзо ехээр абаха аргатай. Нёдондо управлениимнай гектар бүриhөө 14,0 центнер тэжээлэй единицын хэмжээнэй хартаабха абаhан байгаа. Энэмнай тон бага гээшэ. Зүгөөр гектар бүриhөө 80 центнер ургаса абтаа hаа, адагынь 27 центнер тэжээлэй единицэ абтаха байгаа.

Гахайнуудые олоор үсхэбэрилдэг управлениимнай колхоз, совхозууд хартаабха ехээр тариханьбшуу. Жэшээлхэдэ «Маяк» колхозойхид энэ жэлдэ хартаабхын газарые 3 дахин шахуу үргэдхэхэ гэхэ гү, али 500 га газарта тарихань. Эндэхид юундэ тиигэбэ гээшэб? Нэгэдэхеэр, тус ажахы тусгаар шэглэлтэй hалбаринуудтай томохон ажахы болоно. Техникэ, зэмсэг олонтой хадаа хартаабха хэдышье ехээр тариха аргатай байна. Хоёрдохёор, хартаабхые мүнгэ зөөриин гаргаша багатайгаар ургуулна, гахайн мяха ехээр абахаяа hанаа ха юм.

Тус колхоз гахайн мяха элбэгээр абахын тулада иимэ зорилгонуудые табина. Фермын дэргэдэхи участогта 120 гектарта хартаабха таригдаха юм. Тэндэhээнь га бүриин 6 тонно тэжээлэй хартаабха абтаха. Тиигэжэ гахайнуудта үгтэхэ тэжээлэй хахадынь хартаабха боложо, гахайн мяха абалгые хоёр дахин ехэдхэхэнь ха юм. Хэрбээ нёдондо тус ажахыда 600 центнер мяхан абтаhан байбал, мүнөө жэлдэ 1200 центнертэ хүргэгдэхэ болоно. Абтаhан мяханайнь өөрынь үнэ горитой хямдарха бшуу.

Энээнтэй хамта, зарим ажахынууд саахарай свёкло тариха юм. Урдань таригдадаггүй байhан энэ ургамал «Искра» колхоздо 200 га, Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо 200 га, «Гигант» колхоздо 100 га таригдахаар хараалагдана. Свёкло ургуулагшадай звенонуудта оролдосотой бэрхэ хүнүүдые табиха, тэдэниие hургаха, тусхай машина зэмсэгүүдые худалдан абаха хэрэгтэ колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, партийна организацинууд анхаралаа табижа захалаа. Саахарай свёкло тарихаар үрэжэлтэй газар шэлэгдэн олгодохо юм.

Мүнөө үедэ управлениимнай колхоз, совхозууд 1964 ондо хэхэ хүдэлмэреэ түсэблэнхэй. Гансал ажаллахамнай хэрэгтэй. Тиихын тулада хартаабха болон бусад пропашной ургамалнуудые тариха звенонууд бүридхэгдэжэ эхилээ. Полинууд дээрэ наг шэбхэ зөөгдэжэ байнхай. Колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэдэй, партийна комитедүүдэй уялга юуб гэхэдэ, звенонуудай ажалые зүбөөр эрхилхэ хэрэг болоно. Техникэ зэмсэгүүдынь бүтээсэтэйгээр ашаглагдаха ёhотой. Хүдэлжэ байhан звенонуудай гэшүүдые ондоо хүдэлмэридэ хабаадуулжа болохогүй.

Тиихэдэ хабарай тарилгада бэлэдхэлэй хүдэлмэридэ hургуулиин hурагшад туhа хүргэхэ байха. Үнэhэ, шубуунай аргал гэхэ мэтые суглуулжа, звенонуудта үгэдэг hаань hайн. Тиимэhээ ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд hургуулинуудта хандаха байна.

Гэбэшье, хартаабха тариха газараа үргэдхэхэ гэхэдээ зарим ажахынууд үрэhөө хүсэд хаажа абаагүй бшуу. Колхоз, совхозуудай партийна организацинууд ойрын үдэрнүүдтэ ажалайнгаа дутагдалнуудые усадхаха ёhотой. Энээнтэй хамта звенонуудые бүридхэхэ, тэдэнэй дунда hуралсал, социалис мүрысөө эмхидхэгдэхэ болоно. hайнаар лэ ажаллаа hаа, hайн амжалта туйлагдаха бшуу.

И. ЧЕРНЯКОВ,
Улаан-Үдын хүдөөгэй үйлэдбэриин парткомой секретарь.

Ленинградта Исаакиевска талмай дээрэхи урданай гэр со[...] Хүдөө ажахын микробиологиин бүхэсоюзна научно-шэнжэлэлгы[...] институт байдаг юм. Ургалгые түргэдхэдэг бодосууд гэдэгүүды[...] шэнжэлхэ хүдэлмэри институдай лабораторинууд соо үргэнөө[...] эмхидхэгдэнхэй. Ургамалнуудай хүгжэлтые ехээр түргэдхэдэг бо[...]досуудые бэдэрэн олохын тулада эрдэмтэд угаа ехэ хүдэлмэ[...] хэнэ. Иимэ хүдэлмэриин нэгэ үе зураг дээрэ харуулагданхай.
ТАСС-ай фотохронико.

Түрүү, шэнэ аргануудые үргэнөөр хэрэглэхэ

Үнгэрhэн жэлдэ республикын модо бэлэдхэлэй промышленностиин олонхи предприятинууд үйлэдбэриингөө түсэб даабари, жэлэй эхеэр абаhан социалис уялгануудаа муу бэшээр дүүргэhэн байна. Илангаяа hайн амжалтануудые Баргажанай, Хандагатайн леспромхозуудай коллективүүд туйлаа. Жэшээлхэдэ, Баргажанай леспромхозойхид түсэбhөө гадуур 21 мянган кубометр модо бэлэдхэhэн, Хандагатайн леспромхозой коллектив валовой продукци гаргаха даабаряа 185 мянган түхэригөөр үлүүлhэн байгаа. Эндэ нэгэ хүдэлмэришэнэй комплексно бүтээсэ жэлэй туршада 459,7 кубометр болоо гэхэ гү, али даабари дээрэ абажа харахада 108,7 процент болоhон байха.

Тэрэшэлэн Хүртэйн, Хандагайн, Горхоной леспромхозууд, Онохойн модоной комбинат, Сэлэнгын модоной бааза үнгэрhэн жэлдэ хүдэлмэреэ бага зэргэ hайжаруулhан байна.

Абаhан социалис уялгануудай дүүргэлтые бэелүүлхын, түрүү шэнэ арга үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхын тулада партийна организацинуудай ябуулдаг хүдэлмэриин асуудалнуудта зорюулhан республикын модо бэлэдхэлэй промышленностиин предприятинуудай партийна организацинуудай секретарьнуудай семинар hаяхан Хандагатайн леспромхоздо боложо үнгэрбэ.

Эндэ, Хандагатайн леспромхозой Эхи Горхоной модо бэлэдхэлэй пунктда, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат Алексей Павлович Кудряшовой хүтэлбэрилдэг бага комплексно бригада ажалладаг юм. Нёгондо жэлэй эхеэр нүхэр Кудряшовой бригадынхид hара бүридэ 2 мянган кубометрhээ доошо бэшэ модо бэлдэхэ гэhэн уялга абаад, энэ жэшээень дэмжэхыень республикын модошодто хандаhан байгаа. Мүнөө алиньше леспромхоздо нүхэр Кудряшовой үүсхэлые дэмжэн ажаллажа байhан бригадануудые оложо болоно. Гансахан Загарайн промышленно-үйлэдбэриин зоныи предприятинуудаар 70 гаран бага комплексно бригаданууд Алексей Павлович Кудряшовой үүсхэлээр ажаллажа байнхай.

Мүрысөө үүсхэгшэд үнгэрhэн жэлдэ хэр зэргээр хүдэлжэ гараба гээшэб? Энээн тухайгаа **Алексей Павлович** өөрөө участогтань ерэhэн партийна организацинуудай секретарьнуудта хөөрэжэ үгэбэ. Жэлэй туршада 24 мянган кубометр модо бэлдэхэ уялгаяа тус бригадынхид холо үлүүлжэ, хамта дээрээ 24951 мянган кубометр бэлдэhэн байна. Зарим hарануудта 2,5 мянган кубометр модон бэлдэгдээ. Декабриин зарим үдэрнүүдтэ даабариин ёhоор 77 кубометрэй орондо 147 кубометр гэхэ гү, али хоёр даабари дүүргэгдэжэ байгаа.

Иимэ үндэр бүтээсэ республика доторнай үшөө туйлагдаагүй юм.

Хайшан гэжэ иимэ ехэ амжалта туйлагдана гээшэб гэжэ нүхэр Кудряшовhоо семинарта хабаадагшад hонирхожо hураhан байгаа.

— Манай ажалда ямар нэгэ нюуса байхагүйл даа. Бидэнэр шэнгеэр ямаршье бага комплексно бригада хүдэлхэ аргатай гээшэ,—гэжэ Алексей Павлович дарууханаар харюусана.—Гол юумэмнай гэбэл, хүдэлмэриингөө саг, бригадада даалгагдаhан техникэ трактораа хүсэд hайнаар хэрэглэхын түлөө оролдонобди. Энээниие хайшан гээд туйланабибди гэхэдэ, манай бригадынхид бэе бэеэ hэлгэлсэжэ хүдэлхэ аргатай болонхой. Би өөрөө тракторист хүм, мүн чекировщигой, модо унагаагшын орондо хүдэлжэ шадахаб. Өөрынгөө, трактористын мэргэжэлдэ чекировщигоо, Виктор Дмитриевич Березуцкиие hурганхайб. Модо унагаагша Авдей Никитович Коморов, тэрэнэй туhалагша моторист Василий Михайлович Сухих гэгшэд мүн лэ 2—3 мэргэжэлтэйнүүд, бригадынгаа бусад гэшүүдые hэлгэжэ, тэдэнэй орондо хүдэлжэ шадаха юм. Тиимэhээ али нэгэ нүхэрэйнгөө элдэб шалтагаар ажалдаа гараагүй hаань, манай бригада зогсожо, үнэтэ сагаа гээжэ байдаггүй, хүдэлжэл ородог гээшэ.

Энэнь нээрээшье тиимэ юм. Үнгэрhэн жэлдэ тус бригада ажалайнгаа нэгэшье үдэр миин гээгээгүй байха. Энээниие онсолон тэмдэглэлтэй.

— Гадна Алексей Павловичай бригадынхид ехэ эбтэй, хододоо хүхюу зугаатайгаар хүдэлжэ байхыень харахат,—гээд «Забайкаллес» комбинадай начальник нүхэр **Маслов** Алексей Павлович Кудряшовые дэмжэн хэлэнэ.—Эндэ бригадирай өөрынь үүргэ тон ехэ. Нигажал багахан коллективүүдэй хүтэлбэрилэгщэд хүдэлхэ зэргэтэй.

Энэньшье тон зүб. Нүхэр Кудряшов бригадынгаа гэшүүдэй дунда хүндэтэй, өөрөөшье нүхэдөө хүндэлжэ, урма зоригыень хухалхагүйе оролдожо, хэрэгтэй болоходонь туhалжал байдаг. Тиимэhээ бригадынь гэшүүд коллективhээ гаража ошодоггүй.

Тиигэжэ бэе бэеэ hэлгэлсэжэ, туhалалсажа, эбтэй эетэйгээр хүдэлхэ гээшэ Алексей Павловичай бригадын амжалтын үндэhэ hуури болоно гэхэдэ, алдуу болохогүй. Энээн дээрэ юу нэмэлтэйб гэбэл, тус бригадынхид бэлдэhэн модоо томо багсануудаар шэрэжэ машинын харгыда оруулдаг юм. Тиихэдээ тиимэ холо шэрэхэ гэжэ оролдодоггүй, харин машинынгаа харгы бурил ойро болгохо гэжэ оролдодог.

Гадна мүнөө үбэлэй үедэ газаа хоноhон трактораа хүдэлгэхын тула ехэ саг үглөөгүүр гээдэггүй юм. Тэдэнэй ажалладаг газарта ехэ гаргашагүйгөөр дулаан гараж баригданхай. Энэ гаражай баригдаhаниие, түхеэрэлгыень семинарта хабаадагшад ехэ hонирхожо, бусад леспромхозуудта, хэрэглэбэл ехэл зохисотой гэhэн тобшолол хэhэн байна.

Тэрэшэлэн модоной промышленностьда хэрэглэгдэдэг бусадшье түрүү аргануудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ хэрэгтэ семинарта хабаадагшад ехэхэн анхаралаа хандуулhан байна.

Жэшээ болгон модо нарин лентээр отолхо арга хаража үзэе. Модо иимэ аргаар отолходо ургажа байhан залуу модод багаар гэмтэдэг, отологдоhон модоной шэлбүүhэ суглуулжа галдаха хүдэлмэри хэрэггүй болодог, нигэжэ бригадаhаа нэгэ хүниие сүлөөлжэ, ондоо ажалда эльгээхэ арга олдоно. Мүнөө үедэ энэ шэнэ арга республикын леспромхозуудаар үргэнөөр хэрэглэгдэжэ байнхай.

Баргажанай леспромхозой партийна организациин секретарь нүхэр **Мантаевай** хэлэhэнэй ёhоор эндэхи бүхы бригаданууд модо отололгые нарин лентын аргаар эрхилнэ. Энээнэй тула леспромхозой дирекци, партийна организаци эмхидхэлэй, ойлгууламжын ехэхэн хүдэлмэри ябуулhан байна. Үнгэрhэн жэлдэ тусхай научно-үйлэдбэриин конференци зарлагдажа, ороной мэдэ[...] модошон И. С. Яковлевай, мүн А[...] Кудряшовой дүй дүршэл үргэ[...] хэрэглэхэ тухай асуудал хар[...] үзэгдэhэн байгаа. Тэрэшэлэн на[...] ленточнэ арга хэрэглэдэг болохо[...] шаа бага комплексно бригадануу[...] дунда конкурс соносхогдоhон ба[...] Конкурсын дүн hара бүридэ со[...] логдожо, илагшадта мүнгэн шан[...] тадаг байгаа.

Нүхэр Кудряшовой үүсхэлые [...] гэрүүлхэ тушаа хэлэхэ зуураа, [...] промхозой 18 бригада энэ үү[...] лыень дэмжэнхэй гэжэ нүхэр [...] таев тэмдэглэнэ. Тэдэнэй 4 бри[...] жэлэй туршада тус тустаа 19 [...] ган кубометр, бусад бригада[...] 14—15 мянган кубометр модо [...] гэрhэн жэлдэ бэлдэhэн байна. Т[...] хэдэ жэлэйнгээ даабари дүүргэ[...] нэгэшье бригада Баргажанай [...] промхоздо байхагүй.

Абаhан социалис уялгану[...] дүүргэлтые хангаха, шэнэ түрүү [...] га үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ ту[...] партийна организациин ябу[...] байhан хүдэлмэри тухай Итан[...] леспромхозой партийна организа[...] секретарь нүхэр Ключников се[...] нарта хабаадагшадта хөөрэжэ үг[...]

Эндэ түрүү дүй дүршэл шуда[...] hургуули байгуулагдажа, бүхы [...] тернууд, бага комплексно бриг[...] нуудай бригадирнар hуралсана. [...] гэрhэн жэлдэ модо уhанда түлх[...] оруулха хүдэлмэри оньhожоруу[...] даа. Леспромхозуудай 20 брига[...] 17-ниинь нарин ленточнэ ар[...] ажаллана.

— Али нэгэн түрүү участо[...] жэшээлхэдэ, А. П. Кудряшовой [...] дэлдэг газарта түрүү дүй дүршэ[...] hургуули нээбэл таарамжатай [...] ха hэн,—гэжэ нүхэр Ключни[...] хэлэнэ. — Энэ hургуулида б[...] леспромхозуудhаа хүнүүд ерэжэ, [...] дото байдал дээрэ hуралсаад, h[...] дэнь өөрынгөө ажалда хэрэг[...] байгаа.

Тэрэшэлэн Хандагатайн, Хүр[...] леспромхозуудай партийна орг[...] зацинуудай секретарьнар нү[...] **Ключерев, Григорьев** гэгшэд хү[...] мэриингөө дүй дүршэлөөр анда[...] ба. Загарайн промышленна үйлэ[...] риин зоныи парткомой секре[...] нүхэр **Возжаев** бүлэг партийна [...] дэлмэрилэгшэдэй делегацитай [...] хангельска областёор ябажа, х[...] hан үзэhэн тухайгаа сугларагша[...] хөөрэжэ үгэбэ.

Семинарай хүдэлмэридэ КПСС [...] обкомой секретарь **К. М. Про[...]вода,** «Забайкаллес» комбин[...] начальник нүхэр **Маслов** гэгшэд [...] баадалсаа.

Д. ЦЫБИКЖАПОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Хандагатайн леспромхозой бага комплексно бригадын бригадир, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат Алексей Павлович Кудряшов ажал тухайгаа семинарта хабаадагшадтай хөөрэлдэжэ байна.
Ф. СОРОКИНОЙ фото.

Жэшээтэ ажалаараа уряалнад

Хото, хүдөөгэй партийна организацинуудай ниитэ-ойлгууламжын хүдэлмэриин гол удхань мүнөө партиин ЦК-гай декабриин Пленумэй тогтоол болоно. Ленинэй ордено локомотиво-вагон заhабарилгын заводой партийна организаци, тэрэнэй агитколлектив энэ талаар ехэхэн хүдэлмэри ябуулжа байна.

Декабриин Пленумэй материалые үргэн ажалшадта, тэдэнэрэй гэр бүлэнэртэ гүнзэгыгөөр тайлбарилан ойлгуулхын тула заводой партийна, профсоюзай, комсомолой организацинууд, цех, участогуудтахи тэдэнэрэй эхин эмхинүүд түд тудтаа ниитэ-политическэ хүдэлмэриин тодорхой хэмжээ ябуулгануудые хараалаад, тэрэнээ бэелүүлжэ эхилээ.

«КПСС-эй Центральна Комитедэй декабриин Пленумэй шиидхэбэринүүд болон заводой партийна организациин агитаторнуудай зорилгонууд» гэhэн темээр дэлгэрэнгы семинар боложо үнгэрөө hэн. Парткомой секретарь нүхэр И. А. Петров, орлогшо М. Я. Тугутов болон бусад хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд цех, участогуудта ерэжэ, элидхэлнүүдые хэнэ.

Гадна цехүүд, участогуудта эдэбхитэй түрүү хүдэлмэришэдэй хүсөөр нилээд ехэ хүдэлмэри ябуулагдана. Локомотиво-вагон заhабарилгын цех абаад үзэе. Эндэхи хорёод коммунистнар бултадаа агитаторнууд юм. Тэдэнэрэй дундаhаа коммунис ажалай ударнигууд—слесарьнүүд нүхэд М. И. Василенко, Г. С. Лещенко, Н. А. Музалев, мастернууд И. И. Срифонов, А. Г. Кучеров даалгагдаhан участогуудтаа долоон үдэрэй туршада хоёр-гурба дахин ошожо, hонирхолтой хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэнэ. Тэдэнэрэй hүүлэй үедэ хэhэн хөөрэлдөөнүүдые дурдабал: «Химиин промышленностиие улам саашадань хүгжөөлгэ—совет арадай материальна ажабайдалые баян дэлгэр болгохо зам», «Химиин хүсөөр хүн зоной үмдэхэ хубсаhа, элдэб хоол хоншо бэлэдхэжэ болоно», Совет засаг тогтоогоод, бүхы ороноо электрижүүлээд, арадай ажахыда химиие хэрэглээд байхада, коммунизм болохо гэhэн уряа лозунг тухай хөөрэлдөөнүүдые хээ. Өөhэдөө агитаторнууд саг үргэлжэ политическэ шэнэ литература, газетэ, журнал хаража, үдэшэлэн цехынгээ улаан буланда сугларлдаг, участогтаа агитационно хүдэлмэри хайшан гэжэ ябуулдагаа, шагнагшадай ямар асуудал табиhые, юун гэжэ харюусаhанаа хоорондоо хөөрэлдэдэг, бэе бэеhээ hанамжа, заабари абалсадаг.

Ниитэ зондо ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулдаг хүдэлмэришэд-агитаторнууд миил гоё гоёор хөөрөөд ябахагүй, харин өөhэдөө халаанайнгаа үйлэдбэриин даалгабариие 118—120 процентээр дүүргэжэ, эрхим шанартайгаар ажалаа бүтээнэ. Коммунис ажалай коллективэй нэрэ зэргэтэй инструментальна цехэй эрхим агитаторнууд токарь Б. З. Поздеев, түмэршэ дархан И. Г. Касторнов, фрезеровщик Н. А. Соловьев, шлифовщик К. А. Кратенинников гэгшэд ажалай үндэр бүтээсэ харуулдаг, үдэрэйнгөө даалгабариие хододоо 130—135 процент дүүргэдэг юм. Түрүү хүдэлмэришэд-агитаторнуудай ажал ябуулга хараад үзэхэдэ, зоной дунда хүндэтэй болохо ёhоороо болонхой. Жэшээлхэдэ, Борис Захарович Поздеев завод соогоо түрүү хүдэлмэришэн—хүндэтэй агитатор гэhэн нэрэ солоороо алдаршадаг юм.

Д. Шагдуров.

Малшад, хонишод баяртай

Шэнэ модоор баригдаhан үндэр улаан байшангууд хото, хүдөөгөөрнай олоороо толорон харагдадаг болоо. Республикын колхоз, совхозуудые шэнэ байраар хангажа байха зорилготой «Бурятцелинстрой» трестын барилга-хабсаралгын управлениин барилгашад hүүлэй үедэ шэнэ байрануудые олоор бодхоожо, ашаглалгада оруулhан байна. Эдэнэрэй уран гараар малай уужам hаруул байранууд, ороohоной складууд, малшад, хонишодой байха гэрнүүд бодхоогдоhон байгаа. Улаан-Үдын зоноhоо барилгаяа эхилhэн трестын хүдэлмэришэд аяар Ярууна нютагай Комсомольско совхоз хүрэтэр барилгануудые бодхоожо ябана ха юм. Жэшээнь, Ивалгын hуралсалай туршалгын ажахыда 500 тонно ороohоной багтаха склад, 800 хонинoй, 126 тугалай байра ашаглалгада үгтөө. Энээнhээ гадна малшадай байха дүрбэн ехэ гэр барижа тушааhан байна. Тиихэдэ Эрхирэгэй совхозой малшад хоёр, дүрбэн байратай 6 гэртэ hаяхан нүүжэ түбхинөө. Онохойн совхозойхид 200 толгой малай байра, хоёр дүрбэн байратай шэнэ гэрнүүдые барилгашадай гарhаа тушаажа абанхай. Яруунын Комсомольско совхозой механизаторнууд уужам гоё МТМ барюулжа абаhан байна. Мүн шэнэ, тунга газар элдүүрилэгшэд барилгашадай уран гараар бүтээгдэhэн хамтын хоёр байра, гурба, дүрбэн байратай дүрбэн гэрнүүдтэ hаянай нүүжэ оробо.

Олоншье үни удаан хүлеэгдэhэн шэнэ гэртээ нүүжэ, түл абалгаяа тааруу зохид байрадаа абаха болоhондоо хүдөөгэй малшад, хонишод баяртай.

Н. Владимиров.

Түрэл орон доторнай

МОДОНОЙ ҮЛЭГДЭЛhӨӨ ХЭГДЭНХЭЙ

МОСКВА, (ТАСС-ай корр.). Ороной модо болбосоруулдаг завод, комбинадуудта жэл бүри модоной обоо оргой үлэгдэлнүүд сугларшадаг. Хэрбээ энэ баялигые эзэн ёhоор хэрэглэдэг болоо hаа, гүрэндэ хэды ехэ ашаг туhатай байхаб! Ой модоной промышленностиин проектнэ институдта (гипролеспром) модоной хибэдэhэ, зомгооhо, зургадаhа хэрэглэжэ, барилгын материал бэлэдхэhэн зүйлнүүдые харахат.

Тэрэнэй нэгэниинь... Хүрин үнгөөр толотожо харагдаhан хабтагайнууд. Энэ материал гэрэй барилгада, мебельнэ фабрикада, мүн судна барилгада үргэнөөр хэрэглэгдэдэг. Иимэ хабтагайнуудые модо болбосоруулдаг юрын лэ комбинадта бэлэнээр бэлэдхэжэ болохо юм.

Модоной тайргадаhан, бусад үлэгдэлнүүд хэрнэдэг машина руу транспортёроор дамжуулагдадаг. Булад хутагануудаар хэрчэгдэhэн, сабшагдаhан тусхай сорсонуудаар уhанай бассейн руу эюулэгдэдэг. Прессэ шахагдажа, барилгын иимэ гайхалтай материал бэлэдхэгдэдэг байна.

Гипролеспромой главна инженер А. А. Смирновой стол дээрэ элдэб янзын шестеренкэ, түүлхэ гэхэ мэтэ зүйлнүүдые харанабди. Энэмнай мүн лэ модоной хибэдэhээр хэгдэhэн, тиин түмэрөөр хэгдэhэнhээ 5—6 дахин хямда сэнтэй бшуу! Жэл бүри хэдэн зуугаад тонно металл алмагдана.

Арболит гэжэ материал барилгашадта ехэ хүндэтэй болонхой. Үмхирхэ, дүрэхые мэдэхэгүй энэ материал абяа табидаггүй, hайнаар дулаа баридаг. Хүнгэн шэгнүүртэй, хабсаргагдадаг энэ материалhаа баригдаhан гэр Каракумай аайма халуундашье, Арктикын шэнхинэмэ хүйтэндэшье hэнгэргүй тэсэжэ байхал.

Ой модоной промышленностиин хүдэлмэришэдэй ажаhууха гэрнүүдые бариха проект гипролеспромдо зохёогдожо байна. Модо отологшод, модо урадхуулагшад, бусад хүдэлмэришэд арболидаар баригдаhан дулаан, уужам гэрнүүд соо орожо түбхинэхэнь дүтэлөө.

АВТОСКЛАДУУД ЗАМДАА ГАРАБА

Псковско областиин харгынуудаар мүнөө үедэ нүүдэл 44 автоскладууд нишэ тиишээ ашаа шэрэжэ байдаг. Худалдаа наймаанай бааза дээрэ шухала хэрэгтэй эд бараа ашаад, хүдөөгэй магазинуудые хангажа байдаг.

Нүүдэл складай хүдэлмэрилэгшэ худалдаа наймаанай хэр зэргэ ябажа байhые элирүүлжэ, дутамаг бараануудые нэмэн асардаг. Иимэ автоскладууд 200 элдэб янзын промышленна, эдеэ хоолой бараануудые абажа ябадаг, мүн ажалшадай захилнуудые дүүргэдэг юм.

Нүүдэл автоскладуудые хэрэглэжэ, хүдөөгэй магазинуудта бараа зөөхэ шэнэ арга нилээд ехэ туhатай юм гэжэ ТАСС-ай корреспондентдэ Роспотребсоюзай правленидэ мэдээсэбэ.

Мүнөө үедэ нүүдэл автоскладууд Псковско областиин бүхы районуудай эгээл холын хүдөө магазинуудта эд бараа элбэгээр зөөнэ. Эд бараа худалдаха түсэб амжалтатайгаар бэелүүлэгдэдэг. Роспотребсоюзай правлени Псковско областиин худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэдэй үүсхэл дэмжэбэ. Россиин Федерациин потребкооперациин союзуудта нүүдэл автоскладуудые хэрэглэжэ, хүдөөгэй магазинуудта эд бараа зөөхэ шэнэ арга хэрэглэхыень дурадхагдаа.

КОЛЬСКО ХАХАД АРАЛАЙ БАЯЛИГ

КИРОВСК, (Мурманска область), (ТАСС-ай корр.). Расвумчорр уулын оройдо «Гигант — Центральный» гэжэ апатидай рудагай уурхайн барилга түлэб дундаа ябана. Эндэhээ жэл бүри 10 миллион гаран тонно апатидай руда абтадаг болохо. «Бага Антарктида» гэжэ үргэлжэ саhаар хушагдаhан уулын хормойдо оршодог «Расвумчорр—Цирк» гэжэ уурхай продукци үгэжэ эхилээ. Хоёр миллион 800 мянган тонно минеральна үтэгжүүлгэ тус уурхай жэл бүри үгэдэг болохо.

Совет арад Хибины уулын баялигые хэрэглэжэ эхилээ. Хада уула нэбтэ зүhэн, газар доогуур рельснүүд татагдаа, шуран электровозууд шуумайн гүйлдэнэ.

Газар дорохи завод ашаглалгада үгтэхэ ойртоо. Хараалагдаhан болзор соогоо заводой барилга дүүрэхэл байха.

Дунда Волгодо ехэ химиин хүсэтэ предприятинууд баригдажа байнхай, Новокуйбышевск городто түбэй газофракционно түхеэрэлгэ ашаглалгада үгтөө. Тэрэнэй коллектив үйлэдбэриингөө түсэбые болзорhоонь урид дүүргэхын түлөө тэмсэнэ. Үйлэдбэридэ хэрэгтэй болодог зүйлнүүдэй паркын химигүүд эрхимээр хүдэлдэг. Зураг дээрэ: тэдэнэй бригадир ахалагша оператор Светлана Егорова.
ТАСС-ай фотохронико.

Хүмүүжүүлгын хүдэлмэридэ бүгэдын анхарал хандуулая

Залуу үетэниие хүмүүжүүлхэ асуудалаар болоhон республиканска зүблөөнhөө

* *

ХАМТЫН ХЭШЭЭЛ ОРОЛДОЛГО ХЭРЭГТЭЙ

Залуу үетэниие, хуулиин наhа гүйсөөгүй залуушуулые хүмүүжүүлхэ асуудалаар үргэн түлөөлэлгэтэй республиканска зүблөөн hаяхан болоо. Ниитын гурим сахиха министр **Д. Д. Эрдынеев** энэ асуудалаар элидхэл хэбэ.

Залуу үетэниие хүмүүжүүлхэ, hургаха хэрэг хадаа коммунис байгуулалтын шухалын шухала hалбаринуудай нэгэн мүн гэжэ Коммунис парти тоолодог байна гээд элидхэлшэ, үгэ хэлэгшэд тэмдэглэбэ. Эгээл тиимэhээ энэ асуудалда онсо анхарал хандуулагдадаг байhаниинь мэдээтэй. Залуу үетэниие хүмүүжүүлхэ хүдэлмэри оншотойгоор, шадабаритайгаар ябуулдаг түрүү область, хизаарнуудта ехэ амжалта туйлагдана.

Манай республика дотор залуу үетэниие хүмүүжүүлхэ талаар мүн лэ горитой хүдэлмэри ябуулагдажа байнхай. hүүлэй үедэ КПСС-эй Улаан-Үдын горком ехэ хүдэлмэри ябуулжа эхилээ. Городой студентнэрэй суглаан үнгэрэгдөө. Үхибүүдые, залуушуулые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ городой бүхы эмхи зургаануудые, промышленна предприятинуудай хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдые хабаадуулдаг болонхой. Улаан-Үдэ городой № 1 hургуулиин дирекци, партийна организаци нэгэ имэ hайшаалтай юумэ хэжэ байна. Үгэ дуулаcагүй, хүндэ үхибүүн- hурагшые партийна организациинь коммунист бүхэн даажа абанхай.

Мүн № 20 hургуули хүдэлмэреэ бусадай жэшээ абамаар эмхидхэнхэй. Коммунис ажалай нэрэ зэргын түлөө энэ hургуули тэмсэжэ байна. hурагшадай хүсөөр hургуулиингаа байшан сэбэрлэдэг, гурим сахюулдаг юм. hургуулиин дирекци түрэлхидтэй хамта багшанарай заседани хэдэг гуримтай. Эндэхи багшанар нүхэд Афанасьева, Владимирова болон бусад hурагшадай гэртэ ошожо, ехэ хүдэлмэри ябуулдаг юм.

Гэхэ зуура залуу үетэниие хүмүүжүүлхэ хүтэлмэридэ юрэнхыдөө ехэ дутагдалнууд тохёолдоно гэжэ элидхэлшэ, үгэ хэлэгшэд онсолон тэмдэглэбэ. Үхибүүдые, хуулиин наhа гүйсөөгүй залуушуулые хүмүүжүүлхэ үүргэтэй бүхы организацинууд хоорондоо холбоогүйгөөр, доро дороо хүдэлнэ гэжэ тэмдэглэгдээ. Соёл гэгээрэлэй, хүмүүжэл-болбосоролой хүдэлмэриие hуладхаhан дээрэhээ эдиршүүлэй, үшөө бэеэ хүсөөгүй залуушуулай зүгhөө гэмтэ ябадал гаргаха ушар үзэгдэдэг. hургуулиhаа гараhан аад, хаанашье хүдэлдэггүй хүбүүд, басагад эндэ тэндэ бии байна. Эдэнэрэй ажалда оролгодонь бүгэдөөрөө туhалха шухала гэжэ зүблөөн дээрэ хэлсэгдээ.

Хэрбээ бүхы hургуулинуудай hуралсал-хүмүүжүүлгынгээ хүдэлмэри түгэлдэр hайнаар табижа шадаа hаань, имэ ябадал гарахагүй байhаниинь элитэ. Гэхэтэй хамта Улаан-Үдэ городой № 40 hургуули (директорынь нүхэр Злобин) алишье талаараа ахир муу байдалтай hургуулинуудай нэгэн юм. 1963 оной нюур соо энэ hургуулиин 32 hурагшад милициин хүүгэдэй таhагта оруулагдаhан байгаа. Сахил журамынь hула, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри муугаар ябуулагдана, hуралсалайнь үрэ дүн ахир муу. Олон hурагшадынь кружогуудта хабаададаггүй. Мүнөөшье энэ hургуулиин хүдэлмэридэ хубилалта болоhон янза тэмдэг үгы. Тиимэ байhыень үбэлэй амаралта гэршэлбэ. Декабриин 30-hаа январиин 3 болотор ёлко эмхидхэгдээд, бэшэ үдэрнүүдтэнь ямаршье хэмжээ ябуулга үнгэргэгдөөгүй, hургуулиин байшан хон жэн байгаа. Үшөө нэгэ имэ жэшээ харуулая. Зарим hургуулинуудай хүтэлбэрилэгшэд, багшанар үгэ дуулаcагүй, хүндэ hурагшадые яажашье hаань бэеhээ холодуулха, саашань түлхихэ арга бэдэрдэг байна. Жэшээнь, № 15 hургуулиие даагша нүхэр Васильева Ковалевтониие эхэ эсэгынь эрхэhээ хаhажа, хүбүүень хүүгэдэй хүмүүжүүлгын зургаан худар эльгээхэ асуудалтайгаар Октябрьска районой арадай сүүдтэ хандаhан байгаа. Тиин Ковалевтоной Александр хүбүүе байhан hургуулидань үлөөхэ гэхэдэ, нүхэр Васильева нигэжэ хэлээ: «Ядахын сагта нэгэшье хүндэ үхибүүнhээ hалагдахань гү гэhэн, тэрэнииемнай гэдэргэнь бусааба ха юм». Хяагтада, Выдринодэ, Улаан-Үдэдэ, мүн бусад нютагуудта иимэрхүү ушар болодог байна. Энэ юу харуулнаб гэхэдэ, зарим багшанар, арадай гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэд, үхибүүдэй дунда хүдэлмэри ябуулха комиссинууд дааhан хэрэгтээ харюусалгагүйгөөр хандана гээшэ.

Үхибүүдэй, эдир наhатанай ниитын журам эбдэхэ гү, али шалиха, тоомоо таhархадань дүтэ шадар ябаhан нэгэшье хүн бэеэ абаад, аниргүй гараха ёhогүй. Энэ талаар бүхы ажалшадай харюусалга дээшэлүүлхэ, мүн энээнтэй хамта үхибүүдээ хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ хайша хэрэгээр хандадаг эхэ, эсэгэнэрhээ шанга эрилтэ хэхэ ёhотой гэhэн hанамжа энэ зүблөөн дээрэ хэлэгдэhэн байна.

Профтехническэ училищинуудай hурагшадай, промышленна предприятинуудай, барилгын залуу хүдэлмэришэдэй дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри хангалтагүйгөөр ябуулагдана, залуу хүдэлмэришэдэй сүлөөтэй сагаа ашатай туhатайгаар үнгэргэхэ тухай бодожо үзэхөөр саг болоо гэжэ элидхэлшэ, мүн КПСС-эй Улаан-Үдын горкомой секретарь нүхэр **Похосоев,** облпрофсоведэй секретарь нүхэр **Гаськов,** телевидениин директор нүхэр **Степанов,** ВЛКСМ-эй обкомой секретарь нүхэр **Григорьев** гэгшэд онсолон тэмдэглэбэ. Энээнтэй дашарамдуулан предприяти, барилгануудтахи мастернуудай үүргые улам дээшэлүүлхэ тухай ехэ хөөрэлдөөн болобо. Партийна, комсомолой, профсоюзай организацинууд хүмүүжүүлхы хүдэлмэреэ улам шангадхаха, удха түгэлдэр, залуушуулай дура сэдьхэл татамаар болгохо ёhотой.

Үхибүүдые, залуушуулые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ хэблэл, радиогой, телевидениин үүргын ехэ байhан тухай, эдэнэрэй хүдэлмэридэхи дутагдалнууд тухай элидхэлшэ, үгэ хэлэгшэд олон ажаглалта хээ.

hургуулиин үхибүүдые, залуу хүбүүд, басагадые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ олониитэ эдэбхитэдые үргэнөөр хабаадуулбал hайн гэжэ бодото байдал харуулаа. Жэшээнь Улаан-Үдэ город соогуур олониитэ эдэбхитэдэй хүсөөр хүүгэдэй 6 комнато хүдэлжэ байдаг. ЛВРЗ-дэхи нэгэ имэ таhаг (даагшань нүхэр Византийский, орлогшонь нүхэр Наделяева—хоюулаа пенсионернүүд) ехэ хүдэлмэри ябуулна. Мүн нарин сэмбын фабрикадахи хүүгэдэй комнато hайнаар хүдэлдэг гэжэ зоной дунда магтаалтай. Эдэ бүгэдэ юу харуулнаб гэхэдэ, үхибүүдэй түрэлхид, олониитэ эдэбхитэд тусхайта эмхи зургаануудтай хамта нягта холбоотойгоор хүдэлбэл, хүмүүжэл-болбосоролой хүдэлмэридэ hайн үрэ дүн туйлагдаха, мүнөө үе сагай эрилтэдэ хүрэмэ үетэн хүмүүжүүлэгдэхэ гэжэ гэршэлнэ.

Зүблөөнэй эсэстэ КПСС-эй обкомой секретарь нүхэр **Д-Н. Т. Раднаев** дэлгэрэнгыгээр үгэ хэлээ.

Энэ зүблөөн дээрэ үгэ хэлэhэн зарим нүхэдэй үгые уншагшадай анхаралда табихамнай.

«Коммунизмын үетэниие багаhаань хүмүүжүүлхэ, эдир залуу ябахадань хамгаалан хатуужуулха, буруугаар хүмүүжүүлhэнhээ, муу жэшээhээ боложо гэмтэhэн хүнүүдэй байхагүйн тулада анхаралтайгаар оролдохо хэрэгтэй. Хэрбээ hаяхан hуулгагдаhан үрэ жэмэстэ гүлгэн модод ямараар бэ даа гэмтэhэн байгаа гээшэ hаань, тэрэниие заhахын тулада ямар ехэ ажал хэрэгтэй болодог гээшэб, тиигээдшье үшөө хүсэд hайнаар заhагдахань бэрхэтэй байдаг».

(КПСС-эй XXII съезд дээрэ Н. С. Хрущевой хэhэн тоосоото элидхэлhээ).

БҮГЭДЭ НИИТЫН hУРАЛСАЛ ТУХАЙ ХУУЛИ НАРИНААР САХИХА

Гэгээрэлэй министр нүхэр ДУГАРОВ

Бүгэдэ ниитын hуралсал тухай Хуули хадаа ургажа ябаа үетэниие хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ ехэ удха шанартай, гол асуудал болоно. Байгша оной январиин 1-нэй мэдээгээр, hургуулиин наhанай 200 гаран үхибүүд hурангүй байгаа. Зэдын, Түнхэнэй болон бусад аймагуудта, Улаан-Үдэ, Закаменск городуудта энэ хуули илангаяа хангалтагүйгөөр дүүргэгдэнэ.

Иигэжэ үхибүүд харгамжаhаа, hургуулиин, багшанарай нүлөөнhөө гарана.

Зарим нютагуудта үхибүүдые hургуулиhаа гаргаха ушар үзэгдэнэ. Жэшээнь, Баргажанай, Зэдын, Хяагтын аймагуудта иимэрхүү дутагдалнууд бии байна. Жэшээнь, нёдондо жэл Баргажанай аймагта 5 үхибүүд hургуулиhаа гаргагдаhан байгаа. Мүн Улаан-Үдэ городой зарим hургуулинууд (1-дэхи интернат hургуули) иимэ дутагдалтай.

Гэгээрэлэй министерство эдэ дутагдалнуудые усадхаха эрилтэ табина. Ондоо область, хизаарнуудта үхибүүдые hургуулиhаа гаргаха ябадал оройдоо үгы болгогдонхой. Бидэнэршье энэ дутагдалаа хойшолонгүйгөөр усадхаха аргатайбди. Манай hургуулинуудай хүдэлмэриин нэгэ муу талань юуб гэхэдэ, үгэ дуулахагүй, хүндэ үхибүүнhээ яажашье hаань холодохо гэжэ оролдодог байна. Тиимэ зорилгоор зарим газарта үдэрэй hургуулиин үхибүүдые үдэшын hургуулида дамжуулан үгэдэг ушар бии. Үнэндөө, энэмнай ондоо аргаар үхибүүе hургуулиhаань гаргаhантай тон адли юм гээшэ.

Үхибүүдые нэгэ класстань хоёр жэл удаагаар үлөөхэ гээшэ мүн лэ hургуулиhаа гараха нэгэ зам болоно. Манай республика дотор 1100 гаран багшанар hурагшадаа хоёрдохи жэлдэнь нэгэ класста hуулгангүй хүдэлжэ байнхай. Хэды тиимэшье hаа, hуралсалай үнгэрэгшэ жэлдэ олон үхибүүд хоёрдохи жэлээ нэгэ класстаа hууга. Ойрын 1—2 жэлэй турша соо энэ дутагдалые эсэслэн усадхаха ёhотойбди.

Үхибүүдэй hургуулиhаа гараха бүхы замуудые хаабал, hуралсал-хүмүүжүүлгын хүдэлмэри улам hайжархань лабтай.

Энээнтэй хамта бидэнэр бултадаа, нэн түрүүн гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэд, үхибүүдые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ ондоогоор хандадаг болохо ёhотойбди. Үхибүүдтэ хэрзэгы шэрүүнээр хандахаяа болижо, үхибүүн бүхэндэ илдам зулгыгаар хандаха зэргэтэйбди. Гэр бүлэдэ, коллективүүдтэ хүмүүжүүлгын хүдэлмэри шангадхаха шухала.

hуралсал-хүмүүжүүлгын хүдэлмэри **hайжаруулхада туhалха багшанарай дружинануудые, Макаренкын** бүлгэмүүдые байгуулбал, hайн. Улаан-Үдэhээ гадна, мүн республикын бусадшье городуудаар тиимэ нэгэдэлнүүдые байгуулжа боломоор. Иигэжэ энэ шухала хэрэгтэ хамтынгаа хүсэ зорюулбал, hайн үрэ дүн туйлахамнай лабтай.

Олониитын хүсэн ехэ

Кабанскын аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшын орлогшо нүхэр СУТУРИН

hургуулиин үхибүүдые, мүн хуулиин наhа гүйсөөгүй залуушуулые хүмүүжүүлхэ талаар манай аймагта зарим тэды хүдэлмэри ябуулагдажа байна. hаяхан аймаг соохи үхибүүдэй түрэлхидэй съезд үнгэргөөбди.

Энэ съезд дээрэ hуралсал-хүмүүжүүлгын гол шухала асуудалнуудые табиhан, энэ хэрэгые үндэhөөрнь hайжаруулха тухай hанамжа дурадхалнуудые оруулhан байна. Юрэнхы дээрэнь хэлэхэдэ, залуу үетэниие хүмүүжүүлхэ тухай ехэ дэлгэрэнгы аад, туhатай хөөрэлдөөн болоо юм.

hуралсал ба хүмүүжүүлгын хүдэлмэри зарим ушарта хоорондоо холбоогүйшэг байхаяа hанагдана. Энэ хоёрые нягта холбоотойгоор ябуулха, хэшээлнүүдэй удхые улам hайжаруулха дурадхал съезд дээрэ оруулагдаhан байна.

hургуулиин hурагшадай, залуушуулай сүлөөтэй сагаа зүбөөр үнгэргэхэ тухай бодомжолхоор болоhониинь үнинэй. Залуу хүдэлмэришэнэй ажалаа эртэ дүүргээд, удаан саг соо сүлөөтэй байдагынь элитэ. Тиимэhээ эдэнэрэй сэдьхэл буляама hонин хэмжээ ябуулга эмхидхэдэг болоо hаа, hайн байгаа. Болохо соонь элдэбын кружогуудые байгуулбал таарамжатай гэhэн hанамжа съезд дээрэ оруулагдаба. Мүнөө Кабанскда, мүн бусад тосхонуудта элдэб кружогууд байгуулагдажа эхилэнхэй. Тиихын хажуугаар спортын хүдэлмэри эрид hайжаруулхаар саг тулажа ерээ. Энэмнай hургуулиин үхибүүдэй, залуу хүдэлмэришэдэй бэеэ хатуужуулха эрхим хэмжээн байhаниинь ойлгосотой. Энээнтэй хамта физкультура, спорт эмхидхэдэг шадабаритай кадрнуудые бэлдэхэ тухай бодомжолхоор болоо.

Үхибүүдые хүгжэмдэ hургаха талаар горитой дутагдал бии гэжэ түрэлхид онсолон тэмдэглэбэ. Богонёор хэлэхэдэ, hуралсалай, хүмүүжэл-болбосоролой хүдэлмэри улам шангадхаха тухай hанамжаяа хэлээ, энэ хэрэгтэ өөhэдынгөөшье зүгhөө бүхы хүсэ шадалаа зорюулхаар бэлэн байhан тухайдаа мэдүүлээ.

Хүмүүжүүлгын хүдэлмэридэ булынхидэй үүргые улам дээшэлүүлхэ зорилгоор энэ съезд дээрэ аймагай түрэлхид булынхидэй совет байгуулба.

Ново-Ильинскын hургуулиин hурагшадай уран hайханай коллектив наада концерт саг үргэлжэ табижа байдаг. Эдэнэй наада концертые гансаханшье hургуулиинхидынь хаража hонирходог бэшэ, харин Хандагатайн леспромхозой хүдэлмэришэд өөhэдынгөө клубай сценэ дээрэ хаража hонирхожо байдаг. Зураг дээрэ: тус hургуулиин уран hайханай самодеятельностьдэ хабаадагшад Тамара Чернобровкина, Татьяна Чистякова, Надя Утенкова молдован хатар наадажа байна.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

* *

ХҮЛЫЕНЬ ДҮРӨӨДЭ, ГАРЫЕНЬ ГАНЗАГАДА ХҮРГЭХЭ

Хуулиин наhа гүйсөөгүй залуушуулай дунда хүдэлмэри ябуулха ЛВРЗ-дэхи комиссиин түрүүлэгшэ нүхэр БАРАКОВСКИХ

Хуулиин наhа хүрөөгүй залуушуул, промышленна предприятинуудта хүдэлжэ байдаг юм. Эдэнэрнай гүлмэр залуу, үшөө гэнэн хонгор наhандаа ябаhан зон ха юм. Тиимэhээ эдэнэртээ ахамад хүдэлмэришэн нүхэдынь үнэн сэдьхэлhээ туhалжа, заажа, анхаржа хүн бэеыень бэелүүлхэ, хүлыень дүрөөдэ, гарыень ганзагада хүргэхэ уялгатай байhамнай ойлгосотой.

Манай комисси эгээл имэ нангин уялга дүүргэхэ үүргэтэйгээр байгуулагдаhан юм гээшэ. Теэд энэ талаар юун хэгдэнэб?

Манай заводто хуулиин наhа гүйсөөгүй 258 хүбүүд, басагад хүдэлжэ байдаг. Нэн түрүүн имэ нэгэ гурим заводтомнай тогтоогдонхой: эдир хүбүүд, басагадые заводто абахадаа гү, али ажалhаань гаргаха болоо hаа, манай комиссиин зүбшөөлгүйгөөр хэгдэхэ ёhогүй. Энэ гурим наринаар сахигдана.

Эдэ үхибүүдэй дунда ямар бэ даа ааша гаргаhан зарим нэгэншье бии байха. Тиимэhээ манай комисси эдэ 258 хүбүүд, басагад туд бүридөө юу хэнэб, юугээр hонирхоноб, ямар ном уншанаб, ямар юумэндэ үлэмжэ дуратайб гэхэ мэтээр дууhан хаража, адаглажа байдаг. Мүн эдэ үхибүүд hайн цех, участогуудта эльгээгдэнхэй, бэрхэ шадабаритай хүдэлмэришэдтэй хамта хүдэлнэ. Али нэгэнэйнь болошогүй ааша гаргаhан тухай дохёогой ороо hаа, тэрэниие заhаруулха хэмжээнүүд абтадаг байна. Энэ мэтын ехэ оролдолго гаргаhанай ашаар хүбүүд, басагадай олонхинь hайнаар хүдэлжэ байдаг, саашадаа бүри hайн үрэ дүн туйлахамнай лабтай.

hАЙН hАЙХАН ЁhО ЗАНШАЛААР ХҮМҮҮЖҮҮЛХЭ

Профтехническэ hуралсалай начальнигай орлогшо нүхэр ХАРТАНОВ

Залуу үетэниие хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ соёл сурталай бүхы эмхи зургаануудые хабаадуулха шухала. Манай училищинуудта хүмүүжүүлгын хүдэлмэри тон hайнаар табигданхай гэхын аргагүй. Үнэндөө, ямар нэгэн hурагша элдэб ааша гаргаха мэтын муу замда юундэ ороноб гэжэ хараад үзэе. Хүнэй дура сэдьхэл татамаар хэмжээ ябуулгада хабаадуулагдаагүй hурагша муу юумэнэй нүлөөндэ ороно. Тиимэhээ манай училищинуудта хүдэлдэг мастернуудай үүргые улам дээшэлүүлхэ, эдэнэрые хүмүүжүүлгын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадуулха саг ерэнхэй.

Промышленна предприятинуудай түрүүшүүлые энэ хэрэгтэ хабаадуулхада аша туhатай байдаг гэжэ ажабайдал харуулаа. № 2 училищида ЛВРЗ-гэй түрүү хүдэлмэришэд ерэжэ, hурагшадтаймнай ходо уулзадаг гуримтай. Энэнь hайн үрэ нүлөөтэй байдаг.

Манай ерээдүйн техническэ мэргэжэлтэдые hайн hайхан ёhо заншалтайгаар хүмүүжүүлхын тулада уран зохёолшод, артистнар өөhэдынгөө зүгhөө оролдолго гаргаха ёhотой гэжэ hанагдана. Зохёолшод, поэдүүд уншагшадтаяа—манай училищинуудай hурагшадтай уулзадаг болоhой гэжэ хэлэнэб. Манай hурагшад ходол имэ эрилтэ табидаг гээшэ. Теэд зарим поэдүүд арсадаг муутай. Манай hанахада, зохёолшод, поэдүүд бодото байдалтай танилсангаа манда ерэжэ байгаа hаань, hайн бэлэй.

Хүдөө нютагуудаар байдаг училищинуудта зохихо туhаламжа үзүүлхээр болоо гэжэ харьяата организацинуудта хандаха байнаб.

* * *

Ажалшадай бэшэгүүдhээ

Эмшэлэгшэ иимэл байха ёhотой

Бидэ, хоёр үбгэд, хүгшэн наhан боложо, нюдэ муутай болоо hэмди. Бүри холошье юумэ хараха аргамнай hалаад, эмшэлэгшэдэ ябажа аргалуулжа эхилээбди. Улаан-Үдын 1-дэхи поликлиникэдэ Людмила Гуслякова гэжэ медсестра хүдэлмэрилдэг. Энэрхы hайхан сэдьхэлтэй, хододоо урин, зулгы, анхарал дүүрэн, үбшэнтэн бүхэндэ hанаагаа зобон хандадаг хүн. Бидэ тэрээндэ нилээд ябажа аргалуулаабди. Үдэр бүри тэндэ ороходомнай, адлил зөөлэн зохидоор маанадые угтадаг байhан юм. Нюдэмнайш hайн болоо.

Урид хэдэн тээ ябажа эмнүүлээ hэмди, теэд имэ урин налархай хүнтэй уулзаhанаа hананагүйбди.

Хүндэтэ Людмила! Шам шэнги оролдосотой, шударгыгаар булта эмшэлэгшэд ажаллаг лэ! Оролдолго, үнэн сэдьхэлэй эрмэлзэл, анхаралайнь түлөө hайн даа гэжэ оло дабтан баясанабди.

Ф. Василенко,
Т. Гармаев,
пенсионернүүд.

Ниитын аша туhада

Цырендоржи Чимитов 70 наhа хүрөө, гүрэнэй тэдхэмжэдэ гараа. Хэды тиигэбэшье энэ үбгэн совхозойнгоо фермын модошо дархан. Тэрэ үбгэн наhан соогоо хэдэн зуун шарга, тэргэ колхоз, совхоздоо хэжэ туhалааб! Тэрэнэй тоо алдагданхай. Аса, тармуур хэлгэ нүхэр Чимитовэй ажал.

Энэ жэлэй үбэлэй эхеэр хэдэн арбаад шарга дархалжа, холын отара, гүүртэнүүдтэ эльгээhэн байна. Мүнөө Цырендоржи хонишодто хэрэглэгдэхэ хаамаг, малда хоол үгэхэ хобоо хобто болон бусадые хэжэ эхилээ.

Гансахан модошо дархан байhаараа ажалдаа алдаршаа бэшэ, харин таряанай баян ургаса хүряадаг байhаараа суута гараhан байха. Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай жэлнүүд соогуур шэниисын үндэр ургаса хүряаhанайнгаа түлөө 1948 ондо Цырендоржи Чимитов правительствын дээдэ хайра — Ленинэй ордендо хүртэhэн намтартайл!

Б. Галданов.
Үдын совхоз.

УРДА ВЬЕТНАМАЙ партизанууд болон хүн зон зонхилхы засаг түрэдэ эсэргүүсэн шангаар тэмсэхэдээ, Америкын империалистнүүдай табималнуудай гараhаа шэнэ шэнэ газарнуудые мулталан абана. Дарлагшадай hабарhаа сүлөөрhэн арад өөрынгөө хуби заяанай эзэниинь болоод, ажабайдалаа шэнэдхэн хубилгахын түлөө бүри шууд сэхээр тэмсэнэ.

Вьетнамай Демократическа Республикада байдаг өөрынгөө үбгэндэ Урда Вьетнамай Бэн Трэ провинциhаа таряашан эхэнэр бэшэг эльгээгээ. Сүлөөрөөд, Урда Вьетнамые сүлөөлхын түлөө тэмсэлэй национальна фронтын мэдэлдэ байдаг районуудта ехэ хубилалтын болоhон тухай энэ бэшэг соогоо тэрэ эхэнэр хөөрэнэ.

Сүлөөлэгдэhэн газар дээрэ

«...Хэрбээ ши бусажа ерээ hаа өөрынгөө тосхониие танихагүйш. Тосхомнай угаа ехээр хубилаал!

Тосхоной хажуугаар гараhан харгы мүнөө байхагүй. Тэндэ траншейнүүд, hубаг канавануудмүнөө малтагдаад, тэдээн дээгүүр бүхэлэлгэнүүд бодхогдонхой. Гол мүрэнэй эрьеые зубшуулан бидэнэр шэнэ харгы заhаабди. Дайсадай манай тосхон руу орохогүйн тулада мүрэнэй болон шэнэ харгын хоорондуурхи зурууд газар дээрэ урьха, занганууд зүүгдэнхэй. Нүхэ, hүбэнүүд малтагданхай. Дайсад оройдоол нэгэ дахин манай тосхондо дүтэлөөhэн. Тиихын тулада бүхэли үглөөгүүртээ оролдолго гаргаа. Тиигэжэ байтарнь бүтүү ой тайгаhаа партизанууд тэдэниие гэнтэ добтолжо, дайсадые гэдэргэнь сухарюулхадаа, хэдэн солдадуудыень алаа. hүүлээрнь партизанууд hөөргөө ойдоо орожо харагдахаяа болишоо hэн.

...Би ехэ нюусаяа шамда хэлэхэмни. Манай тосхоной партизанудай отрядые би мүнөө хүтэлбэрилдэг байнаб! Манай провинциин бүхы шахуу тосхонуудай хүн зон буу зэбсэг гартаа барижа тэмсэнэ. Хаа хаанагүй иимэл даа. Амгалан тайбанаар hуухые хүсөө hаа, манай газар дээрэhээ дайсаниие намнахын тулада тэрээнтэй тэмсэхэ ёhотойбди гэжэ араднай hайнаар ойлгоно.

Эндэ бүхы шахуу үхибүүдэй hургуулида ябадаг байhые ши этигэжэ шадаха гүш? Манай район соо, талаан болоходоо, манай тосхондо өөрын дунда hургуули бии. Тэндэ 60 үхибүүд hурана. hанаад үзыш, франциинхидай эзэрхэжэ байхада бүхы провинци дотор оройдоол дүрбэн hургуули бии байгаал! Нго Динь Дьемэй байха үедэ оройдоол хоёр hургуули бии байгаа. Хэрбээ американо-дьемовскэ бүлэгэйхидэй hаад ушаруулаагүй hаань ямар ехэ хубилалта болохо байгааб. Би баhа нэгэ hониниие шамда дуулгахамни. Өөрынгөө hургуулида би мүнөө багшаар хүдэлнэб.

...Манай тосхоной ажабайдал тухай үшөө хэдэ хэдэн hонинуудые би хөөрэжэ үгэхэ ёhотойб. Манайда соёл болбосоролой бригада бии. Энэ бригада бусад тосхонуудайхида орходоо хүсөөр багашатшье hаа, манай ажабайдалые hонирхолтой, хүнгэн болгожо үгэнэ.

Хүдөө ажахымнай хүдэлмэри тухай хэлэхэ болоо hаа, Нго Динь Дьемэй засаг түрын үедэ харилсан туhалалсалгын бригадануудые байгуулхыемнай зүбшөөдэггүй байhыень ши hанана ёhотойш. Мүнөө нилээд олон хүдэлмэриие бидэнэр бултадаа хамта, коллективнээр хэдэг байнабди. Энэ угаа ехэ баясхалантай. Гэбэшье дайсад бидэниие амар байлгадаггүй. Тэдэнэй самолёдууд хүдэлмэрилжэ байhан бүлэг хүнүүдые харан сасуугаа тэдэниие буудажа ородог. hаяшаг тэдэнэр поли дээрэ дүрбэн таряашаниие алаа.

Далай дээрэhээ бидэнэй загаhа барихые ши хараа hаа гайхаха hэнши! Хэрбээ ши эндэ hүни бусажа ерээд, үүр сайха үеэр мотоорнуудай абяа дуулахадаа дайсанай далайн флотили маниие хүреэлжэ байна гэжэ hанахадаашье болохо байгааш. Гансахан манай тосхондо загаhа барихын тулада хэрэглэгдэдэг хорин мотоорно онгосо бии. Хүршэ тосхомнай 30 шахуу имэ онгосотой.

Сүлөөлэгдэhэн нютагуудта боложо байhан бүхы хубилалтанууд тухай шамда хүсэдөөр бэшэжэ шадахагүй байнаб. hүүлшын гурбан жэлэй үе соо манайда арад зомнай дахяад соггой залуу болоол. Заримдаа дайсад бидэндэ добтолон ородог, тиихэдэнь бидэнэр дайлалдаха зэргэтэйбди. Зүгөөр бидэнэр хүдэлмэрилхэ ёhотой болонобди».

В. НАДАШКЕВИЧ.
(ТАСС).

САЙЛАЛГЫН ГЭРТЭЙ БОЛОДОГ hАА...

Ондоо хизаар, республикануудаар (жэшээнь, Ташкент соогуур) ябахада, хүрэhэн лэ шахуу газарташ чайхананууд байдаг. Тэндэнь үбгэд, хүгшэд олоороо хамтаржа, сай уужа hуудаг. Тиихэдээ нэгэ нэгэ шаажан гүсэ соо сай хээд, элдэб гоё угалзатай ковер дэбдинхэй, аргагүй хүхюутэй хөөрэлдэжэ hууха юм. Иимэ үндэр наhатайшуулда тааруугаар түхеэрэгдэhэн сайлалгын гэр Улаан-Үдэдэ түхеэрбэл яахаб.

Мүнөө хүдөөhөө город ерэhэн үбгэд, хүгшэд автомашинын түргэн дунда үлгыдүүлэн, зариманиинь тархяа үбдэшөөд, үндаа хүрөөд ерэнэ хаям. Шэнэ автовокзал соо буфет байбашье, лаб hуужа нахамлан сайлаха эрилтэ хүсэд хангахаар бэшэ. Автобусhаа бууhаар эдихэ юумэнэй алаабхи, үгышье hаа эдеэлдэг газар энэ багта дүтүүр хаана хаб гэжэ дайралдаhан лэ хүнүүдhээ hурагшалжа ябаhан үбгэд, хүгшэдтэй уулзаhан байхат.

Улаан-Үдэдэхи автобусой тогтодог газарта дүтэхэнэ hүтэй сай уудаг газар түхеэрээ hаа—үбгэд, хүгшэднай баярлаха, юрөөхэл hэн.

Энээн тухайда Худалдаа наймаанай министерство бодожо үзэг лэ!

Д. Дамбаев.

БУРЯАД ҮНЭН
3-дахи нюур.
1964 оной январиин 16.

Манай танил—Чайковский

Петр Ильич Чайковский... Алдуу үгы, эндэ ородой агууехэ хүгжэмшэ тухай хэлэнэбди. Ушар юуб гэхэдэ, hаяшаг Зүүн Сибириин библиотекын институдай актова зал соо хүн зон дүүрэн суглараад байба. Тэндэ гансашье студентнүүд бэшэ, алба хаагшад, хүдэлмэришэд болон бусадшье мэргэжэлтэн бии. Тэдэнэр булта агууехэ композиторай ажабайдалтай бүри дүтэ танилсаха, хүгжэмынь шагнаха хүсэл дүүрэн hэн.

...Суута «Жэлэй дүрбэн сагай» аялга зал уруу уянгатан дхарна. Зүрхэ хүдэлгэмэ «Июль» (Баркаролла), «Октябрь» (Намарай дуун), «Ноябрь» (Зэргэшээ гурбан) гэhэн hалаануудынь тус институдай багшанар—С. Зубковский, М. Белова, С. Поучасов гэгшэд уран шадабаритайгаар гүйсэдхэжэ шадаа. Мүн нэгэдэхи квартедэй хоёрдохи хубииень Ю. Ноговицын, Л. Зонхоева, Е. Красиков, В. Галсанов гэгшэд хүгжэмэй уран абьяас гарган, гүнзэгы шунал урмаар шагнагшадые баясуулаа. Студентнүүд Э. Бальжирон, А. Петрушенко композиторай романснуудые дуулажа үгөө... Үшөөшье суута хүгжэмшын бэшэhэн олон аялганууд тэрэ үдэшэ удаан замхаагүй. Концертын дүүрээшье hаа, хүн зон тарангүй, үшөөл гүйсэдхэхыень альга ташалгаар гуйн байгаа.

—Энэ лекци-концерт хадаа манай институдай hайн дуранай хүгжэмэй нэгэдэмэл булгэмэй ажалай эхин гээшэл,—гэжэ хоорой кафедрые даагша А. И. Поповтой хөөрэлдэхэдэмнай мэдүүлээ. — Ородой агууехэ композитор Петр Ильич Чайковскиин тухай лекци-концертынгаа иимэ амжалтатай үнгэрhэндэ урмашан, саашадаа үшөө хэдэн иимэрхүү концерт-лекци, бусадшье хэмжээ ябуулгануудые хараалхабди.

Хараалhан хэмжээ ябуулгануудайнь түсэбтэй танилсаабди. Жэшээлхэдэ, январь hара соо «Ород арадай инструментнүүдэй удха шанар, хүгжэлтэ» гэhэн лекци-концерт үнгэргэгдэхэ юм байна. Мүн лэ энэ hара соо фортепьянна хүгжэмэй үдэшэ, февраль, март hаранууд соо институдай хоорой тоосоото концерт, Л. Бетховен тухай лекци-концерт болон бусад хэмжээ ябуулганууд хараалагданхай.

Хүн зоной гоё hайхаание ойлгохо, мэдэрхээр хүмүүжэхэ хэрэгтэ искусствын, тэрэ тоодо хүгжэмэй ехэ удха шанартайень манай партиин июниин Пленум онсолон тэмдэглээ hэм шуу. Тиимэhээл Зүүн-Сибириин библиотекын институдай хүгжэмдэ дуратайшуулай энэ үүсхэлые али болохоор hайшаамаар байна. Гэхэтэй хамта энэ талаар бүхы арга боломжоёо гүйсэд хэрэглэжэ, үргэн зоной дунда хүгжэмэй культура дэлгэрүүлэлгэдэ манай республикын ниислэлэй театрнууд, хүгжэмэй болон культ-гэгээрэлэй училищи, бусад эмхи зургаанууд огто шахуу хабааданагүй. Энэнь тон гэмшэлтэй. Мүн Буряадай филармониин дэргэдэхи хүгжэмэй лектори (ударидагшань И. Я. Забельский) энэ талаар ямаршье ажал ябуулнагүй. Тиихэдэ республикын хоорой бүлгэм (түрүүлэгшэнь РСФСР-эй искусствануудай габьяата ажал ябуулагша Ж. А. Батуев) баhал уялгата үүргэеэ дүүргэнэгүй.

Чайковский... Тэрэ үдэшэ агууехэ композитор сугларагшадта бүришье танил дүтэ болоо. Гансашье Чайковский бэшэ, бусадшье композиторнууд, симфоническа болон элдэб жанрай хүгжэмэй бүлтанда дүтэ, танил, ойлгосотой болохынь тула оролдохо гээшэ искусствын хүдэлмэрилэгшэдэй, искусствада дуратайшуулай нангин уялга мүн гэжэ бү мартаял.

Б. Дондоков.

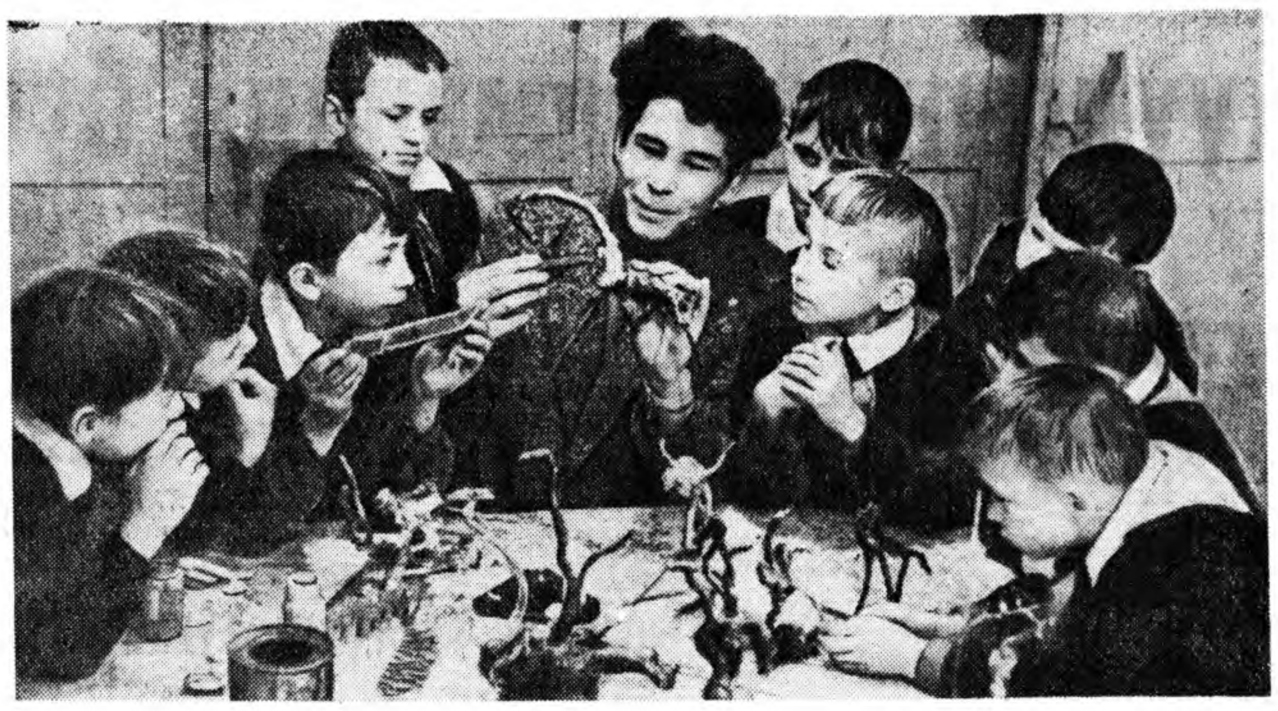

★ ★ ★

Улаан-Үдын городой пионернүүдэй байшан — пионер багашуулы урлал, уран hайханай олон эрдэм дабарида hурган хүмүүжүүлхэ түб болоно. Тус ордоной дэргэдэ байгуулагдаhан олон тооной элдэб кружогуудта hурагшад олоороо хабаадалсажа байдаг. МАНАЙ ЗУРАГ ДЭЭРЭ: эдир уран гартан харуулагдана. Эдэнэр эдир уран гартанай кружогые хүтэлбэрилэгшэ В. Носыровой хүтэлбэри доро модоной үндэhөөр гоё hайхан зүйлнүүдые hиилэжэ хэжэ байна.

В. ЗОРКИНОЙ фото.

★ ★ ★

Монголой санашад Иннсбрук ошохо замдаа

Эрхүүгэй үзэсхэлэн гоё газарта Россиин Федерациин зүгhөө наадаhан Эрхүүгэй областиин санашад олимпиин нааданда ошохо Монголой Арадай Республикын суглуулагдамал командатай нүхэр ёhоной уулзалга хэжэ, гурбан үдэрэй туршада мүрысэбэ. Сибириин үргэн дэбисхэр дээрэ болоhон мүрысөөн монголой спортсменүүдтэ Иннсбрукын наадаңай урда тээхи шангахан шалгалта, туршалга болоно. Айлшад яhала hайн амжалта туйлаhан байна. Эдэнэр биатлоноор шүүгээ. Эндэ тренернүүдэй hургуулида hуралсагша. МНР-эй спортын мастер Дамдинжаб түрүү hуури эзэлээ. Энээнhээ гадна Дамдинжабай харуулhан саг СССР-эй спортын мастерай нормоhоо дээшээ.

Олимпиин наадаңда хабаадалсаха Монголой Республикын команда эгээл залуу командануудай нэгэндэ тоологдоно. Гурбан жэлэй үмэнэ Улаан-Баатар хото ерэhэн совет тренер Владимир Наумов Монголой санашадые өөрынгөө баян дүршэлдэ hургажа эхилhэн байгаа. Энээнэй ашаар Монголой Арадай Республикын ниислэлдэ спортын тренернүүдэй hургуули эмхидхэhэн юм. Эндэ hуралсажа гараhан спортсменүүд олимпиин наадаңда хабаадалсаха командын гэшүүд болонхой. Богонихоноор хэлэхэдэ, МНР-эй санын спортын түүхэ иимэ юм. Монголой Арадай Республикаhаа олимпиин наадаңда хабаадахаар ошожо ябаhан делегациин хүтэлбэрилэгшэ Рэцендоржhоо Эрхүү хотодо хоёр асуудал hуража абааб.

Иннсбрутта болохо мүрысөөндэ монголой санашад олимпиин наадаңай программын ямарнууд зүйлнүүдээр мүрысэхэ хүсэлэнтэйб?

—Бидэнэр программын бүхы зүйлнүүдээрнь мүрысэхэ байнабди. Мүрысөөндэ хабаадаха спортсменүүдэймнай нэрэнүүд үшөө тодороогүй. Польшын Закопан городто болоhон мүрысөөнэй hүүлдэ эды тэды хубилалта оруулагдаха.

—Ямар амжалта туйлахые хүсэнэбта?

—Маанадай урда хоёр зорилго табигдана: нэгэдэхеэр, командануудай хоорондо болохо туршалгын мүрысөөндэ шалгаржа, түрүүшын арбанай тоодо орохо хүсэлэнтэйбди. Тиихэдээ эндэ Англи, Холбоото Штадуудай санашадые ахижа, урдаhь орохо hанаатайбди. Хоёрдохёор, Иннсбрутта болохо уласхоорондын уулзалгануудта манай залуу команда дүршэжэ, 1968 ондо болохо олимпиин наадаңда дэлхэйн бэрхэ санашадтай тулалдаха хүсэлэнтэйбди.

Сергей Прохоров. (АПН).

Хилын саанаhаа

„ЕХЭ, СЭСЭН МЭРГЭН АЛХАМ“

Н. С. Хрущевой бэшэг тушаа гадаадын оронуудай олониитын hанамжа

БУЭНОС-АЙРЕС. Н. С. Хрущевой бэшэгтэ Аргентинын олониитэ гол анхаралаа хандуулhаар. «Совет ороной дурадхал гүнзэгы ехэ удхатай. Эдэ дурадхалнууд дотор эб найрамдал хангаха тухай асуудалhаа гадна, бүхы арадуудай бэеэ даанхай байдал хангаха тухай асуудал табигдана» гээд Аргентинын «Популар» газетэ бэшэнэ.

САНТЬЯГО. «Советскэ Союзай дурадхалнууд бүхы дэлхэй дээрэ hайшаагдаа», «хүсэ хэрэглэлгэhээ арсахые Хрущев дурадхана» гэhэн гаршагуудтайгаар дэлхэйн оронуудай гүрэн түрые толгойлогшонортo Н. С. Хрущевой эльгээhэн бэшэгэй удхые Чилиин ниислэлэй газетэнүүд толилоо.

ДЕЛИ. СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущевой амгалан ёhоной үүсхэлые бүмбэрсэг дэлхэйн бүхы оронуудай правительстванууд болон арадууд мүнөө зүбшэн хэлсэжэ байна гээд Индиин «Нью Эйдж» гэжэ недели бүридэ гарадаг хэблэл бэшэнэ.

Советскэ правительствые толгойлогшо Н. С. Хрущевой амгалан ёhоной шэнэ үүсхэлые Эб найрамдалай Бүхэиндиин Совет ехээр hайшаана гээд хэблэлдэ зорюулан хэhэн мэдүүлгэ соогоо Соведэй түрүүлэгшэ Диван Чаман Лал онсолон тэмдэглээ. Газарай талаар арсалдаануудые гуримшуулхадаа сэрэгэй хүсэ хэрэглэхэhээ арсаха тухай дурадхалые эб найрамдалда дуратай индийцүүд дэмжэнэ гээд мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ. Тус тус оронуудай хоорондохи бүхы арсалдаанууд амгалан ёhоор гуримшуулагдаха гэжэ батаар этигэжэ байhанаа Совет дахяад элирхэйлэн мэдүүлнэ. Индиин правительство хадаа Советскэ правительствые толгойлогшын үүсхэлые ойрын саг соо хуулитаар hайшааха, совет ороной дурадхалай бүхы дэлхэй дээрэ дэмжэгдэхын тулада зохихо хэмжээнүүдые хараалха бэзэ гэжэ Совет найдажа байhанаа элирхэйлэн мэдүүлнэ.

ЖЕНЕВЭ. Советскэ правительствые толгойлогшын амгалан ёhоной шэнэ үүсхэл үнэн сэхэ хүн бүхэнэй зүгhөө, бата бэхи эб найрамдал хангахые хүсэдэг бүхы хүнүүдэй зүгhөө ехээр hайшаагдаа гээд Н. С. Хрущевой бэшэгые тайлбарилхадаа «Форвертс» газетэ бэшэнэ.

КАРАКАС. «Дэлхэйн оронуудай гүрэн түрые (правительствануудые) толгойлогшонорто Никита Хрущевой шэнэ жэлээр эльгээhэн бэшэг газарай болон уласхоорондын бусад асуудалнуудые амгалан ёhоор гуримшуулхые дурадхана. Энэ хадаа ехэ, сэсэн мэргэн алхам болоно» гээд Венесуэлын Эб найрамдалай национальна соведэй түрүүлэгшэ Хосе Рафаэль Габальдон ТАСС-ай корреспондентдэ мэдүүлээ. Имагтал энхэ тайбанаар зэргэ оршон байлга амгаланаар ажаhууха, хүгжэн дэбжэхэ талаар хүн түрэлтэнэй эрмэлзэлгые хангажа шадаха гээд Габальдон үргэлжэлүүлэн хэлээ. Хрущевой бэшэг угаа ехэ энэрхы сэдьхэл гаргаhан документ болоно. Бүхы гүрэнүүдые толгойлогшонор энэ документые ойлгожо, амгалан байдал хангахын тулада Берлинэй болон бусад шухалын шухала асуудалнуудые гуримшуулха зорилгоор түрүүшын алхамуудые хэг лэ.

Журналист Эрнани Портокарреро иигэжэ хэлээ: «Советскэ премьер-министр Хрущевой мэдүүлгэ энхэ тайбанаар зэргэ оршон байха сэсэн мэргэн политикые Советскэ Союзай бэелүүлдэг байhые гэршэлжэ үгэнэ. Эдэ мэдүүлгэнүүд СССР-ые эб найрамдалай түшэг тулгуури гэжэ тоолодог хүн түрэлтэнэй амгалан ёhоной хүсэл эрмэлзэлгэдэ таараланa. Хрущевой бэшэг уласхоорондын шахардуу шанга байдал hуларуулха хэрэгтэ ехэ туhа нэмэри болоно, тиимэhээ Хрущевой бэшэгые дэлхэйн олониитэ угаа ехэ дэбжэлтэтэйгээр угтаа.

(ТАСС).

Олон тиражтайгаар хэблэгдэбэ

СТОКГОЛЬМ, январиин 14. (ТАСС). Дэлхэйн оронуудай гүрэн түрые (правительствануудые) толгойлогшонорто СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущевой эльгээhэн бэшэг тэндэ швед хэлэн дээрэ тусгаар ном болгон олон тиражтайгаар хэблэн гаргагдаа.

Сэдьхэл хүдэлгэмэ уулзалга

ГАВАНА, январиин 14. ТАСС-ай корреспондент Р. Князев иигэжэ дамжуулна:

Кубын бүхы радиостанцинууд болон телецентрнүүд юрынгөө дамжуулгануудые зогсоогоод, Кубын премьер-министр Фидель Кастрын Советскэ Союз ороhон тухай революционно правительствын тусхай мэдээсэлые дамжуулаа. Тэрэ гэhэнhээ хойшо ороной бүхы хүн зон Москва тээшэ анхаралаа хандуулна. Ленинэй агууехэ орондо өөрынгөө инаг вождиин айлшалжа байhан тухай hүүлшын hонинуудые шагнахын тулада хэдэн зуу мянган кубынхид радиоприемнигууд болон телевизорнүүдhээ холо ошоногүй.

Совет ороной ниислэлдэ Фидель Кастрые баяр баясхалантайгаар угталгые харуулhан ТАСС-ай фотозурагууд Москваhаа радиогоор абтаhан байгаа. Тэдэ зурагуудые кубынхид телевиденеэр хараhан байха юм.

«Фидель Кастро Москвада» гэжэ томо гаршагтайгаар «Тарде» гэжэ үдэшын газетэ үсэгэлдэр гараhан байна. Никита Сергеевич Хрущевой, Фидель Кастрын Внуковска аэродром дээрэ хэлэhэн үгэнүүдые энэ газетэ хүсэдөөр толилhон байна.

США-гай гүрэнэй секретариин мэдүүлгэ

НЬЮ-ЙОРК, январиин 14. (ТАСС). Холбоото Штадууд болон Советскэ Союзда нэгэн адли эрмэлзэлгэ бии гэбэл, буу зэбсэг яаралтайгаар түхеэрэлгые зогсоохо гэжэ тэдэнэр эрмэлзэнэ гээд США-гай гүрэнэй секретарь Раск мүнөөдэр мэдүүлээ. НБС гэжэ телевизонно компанида интервью үгэхэдөө, тэрэ иимэ мэдүүлгэ хэhэн байгаа. Буу зэбсэг хуряаха талаар 18 гүрэнэй түлөөлэгшэдhөө бүридэhэн комитедэй дахяад хүдэлмэрилжэ орохоёо байhан тухай тогтоходоо, Раск иигэжэ хэлээ. США хадаа буу зэбсэг яаралтайгаар түхеэрэлгые болюулхын тулада «ямар нэгэн нэмэлтэ алхамуудые хэжэ болохо байhые хаража үзэхэ».

Дэлхэйн оронуудай гүрэн түрые болон правительствануудые толгойлогшонорто Советскэ правительствые толгойлогшо Н. С. Хрущевой эльгээhэн бэшэгые США-гай правительство үшөө шэнжэлжэл байhаар. Удахагүй тэрээндэ харюу үгтэхэ бэзэ гээд гүрэнэй секретарь мэдээсээ.

Панама панамынхидта хамаатай!

Панамын арадта талархал

Панамада Америкын империалистнуудай хорото ааша гаргаhые олон ороной олониитэ болон хэблэл уур сухалтайгаар буруушаана.

БЕРЛИН. Америкын сэрэгүүдэй алалга хюдалга хэhые ГДР-эй предприятинуудай коллективүүд, профсоюзна болон залуушуулай организацинууд телеграмманууд болон мэдүүлгэнүүд соогоо буруушаана, Панамын хүн зондо хүсэд бэеэ даанхай байдал, өөрыгөө тодорхойлхо эрхэ олгохо эрилтэ хэнэ. Панамын хүн зондо аха дүү ёhоор талархажа байhанаа немецкэ сүлөөтэ профсоюзуудай нэгэдэлэй правлениин түрүүлэгшэ Г. Варнке ГДР-эй ажалшадай зүгhөө элирхэйлэн мэдүүлээ.

БУЭНОС-АЙРЕС. Панамынхидые Америкын сэрэгүүдэй буудаhые зэрлиг муухай ээрхэг добтолго гэжэ Аргентинын Ажалай бүгэдэ ниитын конфедераци тоолоно. Конфедераци мэдүүлгэ толилжо, национальна эрхэ сүлөөгөө хамгаалан тэмсэжэ байhан Панамын арадта Аргентинын ажалшадай гүнзэгы ехээр талархажа байhые элирхэйлэн мэдүүлээ.

БОГОТА. Америкын засагаархидай Панамада зоргоороо аашалалдаhан тухай бэшэхэдээ Колумбиин «Тьемпо» газетэ хадаа зэмэтэйшүүлые хэhээхэ эрилтэ хээ, Панамын эрилтэнүүдые дэмжээ. Панамада болоhон ушарые «уласхоорондын харилсаанда бузагай муухай ааша гаргаhан ябадал болоно» гэжэ «Экспектадор» газетэ нэрлэнэ.

МЕХИКО. «Панамын залуушуулай шуhанай адхаралга үмхирэн хосоржо байhан империализмын ээрхэлгын болон мүлжэлгын түүхэдэхи баhа нэгэ харата баримтануудай нэгэн болоно» гээд Мексикын коммунис залуушуулай союз мэдүүлнэ. Панамада Америкын сэрэгүүдэй ээрхэг ааша гаргаhые эрид шангаар буруушааха зуураа, «Панамын арадтай hаналаа нэгэдэжэ байhанаа харуулхыень, империализмын харата муухай аашануудта эсэргүү буруушаалга мэдүүлхыень» бүхы Америкэ түбиин залуушуул болон арадуудые союз уряална.

Латиин Америкэдэ, дэлхэйн бусад районуудта Америкын сэрэгэй баазануудые усадхаха тухай Мексикын коммунис залуушуулай союз эрилтэ хэнэ.

ТОКИО. Буржуазна «Асахи» гэжэ томо газетэ иигэжэ бэшэнэ: «США Панамада болоhон ушарые зүбөөр сэгнэхэ ёhотой. Хэрбээ иимэ зүб сэгнэлтэ хээгүй hаань, Латиин Америкын оронуудта тэрэнэй бэелүүлдэг политикын дахяад ехээр урагшагүйдэхэ аюул бии».

(ТАСС).

Панамадахи байдал тухай асуудалаар Вашингтондо зүблөөн болобо

НЬЮ-ЙОРК, январиин 14. (ТАСС). Уласхоорондын хэрэгүүдэй талаар гүрэнэй секретариин туhалагша Т. Маннтай, сэрэгэй министр С. Вэнстэй тэдэнэй Вашингтондо бусажа ерэн сасууль үсэгэлдэр үдэшэ президент Л. Джонсон зүблөө хээ. Гүрэнэй секретарь Д. Раск, обороны министр Макнамара президентын дэргэдэ болоhон зүблөөндэ мүн лэ хабаадалсаа.

Америкэдэ эсэргүү ябуулганууд хэгдэhэнhээ уламжалан, Т. Манн, С. Вэнс Панама зорюута эльгээгдэhэн юм. Тэдэнэр тус ороной президент Р. Чиаритай уулзаа. Бусад асуудалнуудhаа гадна, Панамска каналай зоно тухай договорые хубилгаха тухай Панамын эрилтые зүбшэн хэлсээ гэжэ тухайлагдана. Президент Джонсоной дэргэдэ зүблөөнэй болоходо Панамадахи байдал тухай «дэлгэрэнгы элидхэл» Т. Манн хэhэн байна. Зүблөөнэй hүүлээр Сагаан байшан мэдүүлгэ хээ. «Хүршэ hайн харилсаанай политика» бэелүүлхые США эрмэлзэнэ гэжэ харуулха hэдэлгэ энэ мэдүүлгэ соонь хэгдэhэн байна.

Америкын Холбоото Штадууд. Нью-Йорк, 48 дахи үйлсэ. Гэр байрагүйшүүлэй хонодог газарнуудай нэгэн эндэ байдаг юм. Үдэшэ бүхэндэ байрагүй хүнүүд эндэ сугларнаг. 25 центээр тэдэ энэдэ хоножо шадаха. Зураг дээрэ: хонолгын газарай үүдэндэ тон олон хүн ээлжээндэ зогсоод байна. Тэдэнэй дунда үбгэдүүд, залуушуул, сагаан шарайтан болон негрнүүд, инвалидууд, хүдэлмэригүйшүүл бии. «hалбаран хүгжэжэ» байhан Америкэдэ эдэ хүнүүдэй ажаhуухань хэсүү бэрхэтэй.

ТАСС-ай фотохронико.

Олимпиин наадаңай түүхэhээ

✦ 1924 ондо үнгэргэгдэhэн олимпиин түрүүшын наадаңда 16 ороной 293 спортсменүүд хабаадалсаhан байгаа. Тэдэнэй оройдхоноо 13-ниинь эхэнэрнүүд байhан. 1960 ондо болоhон үбэлэй олимпиин наадаңда 30 гүрэнэй 749 спортсменүүд хабаадалсаhан байна.

✦ Түрүүшын олимпиин наадаңай гансахан алтан медаль революциин урдахи Россин спортсменүүдтэ хүртэhэн гэхэ. Тус медаль Н. Панин-Коломенкин 1908 ондо үнгэргэгдэhэн олимпиин наадаңда елүүр дээрэ орёо хүндэ упражненинүүдые гүйсэдхэхэдээ шалгаржа, абаhан байгаа. Тэрэ хүн тус упражненинүүдээрээ оронойнгоо чемпион таба дахин болоhон түүхэтэй. Тиихэдэ пистолет, револьверээр мүрысэхэдөө 11 удаа шалгарhан намтартай. 1928 ондо үнгэргэгдэhэн бүхэсоюзна нэгэдэхи спартакиадада мэргэн буудагшадтай пистоледээр мүрысэхэдөө Н. Панин-Коломенкин чемпионой нэрэ зэргэдэ дахинаа хүртэhэн юм.

✦ 40 жэлэй туршада олимпиин үбэлэй наадануудай рекорднуудта ехэхэн хубилалта оруулагданхай. 1924 ондо конькигаар 500 метрэй зайда урилдаhан США-гай спортсмен Ч. Джутроу гэгшэ энэ зайе 44 секунда соо гаталжа, алтан медальда хүртэhэн байгаа. Мүнөө... энэ сагнай 40,2 секунда болотороо хоронхой. Иимэ амжалта манай совет ороной түлөөлэгшэ Евгений Гришин Кортико д'Ампеццо городто болоhон олимпиин наадаңда туйлаа юм.

✦ Норвегиин конькишан И. Баллангруд гэгшэ 1936 ондо үнгэргэгдэhэн олимпиин гансахан наадаңhаа аяар гурбан алтан медаль абаашаhан. Тус ороной нүгөөдэ хурдан конькишан Я. Андерсен 1952 ондо мүн иимэ амжалта туйлаhан байна.

✦ Конькигаар дэлхэйн эксчемпион Виктор Косичкин 1960 ондо болоhон олимпиин наадаңда өөрынгөө түрэhэн үдэр—февралиин 25-да алтан медальда хүртэhэн байна. Скво-Вэлли шадар болоhон энэ мүрысөөндэ Виктор Косичкин 5000 метрэй зайда бүхы дэлхэйн спорстменүүдые ахижа гараhан юм.

✦ 1936 ондо олимпиин наадаңда санаар мүрысэгшэд соохоо Норвегиин Лайла Шоу-Нильсен эгээн хурдаар үндэрhөө бууhан байна. Энэ эхэнэр сана, теннис болон конькигаар hайн амжалта туйладаг байhан. 1937 ондо Шоу-Нильсен конькигаар урилдахадаа дэлхэйн аяар табан рекорд тогтооhон домогтой.

✦ Совет эхэнэр санашад олимпиин наадаңай алтан медальнуудые эстафетэдэл бэе бэедээ дамжуулалсадаг. 1956 ондо олимпиин наадаңай 10 километрэй урилдаанда Любовь Козырева-Баранова, 1960 ондо—Мария Гусакова шалгарhан байна.

Хоккей наадагшадай үдэрынь тодоронхой

Иннсбрук шадар үнгэргэгдэхэ олимпиин наадаңай ээзд хоккей наадагшадай үдэрыень тодорууланхай. Январиин 27—28-най үдэрнүүдтэ 16 команда наадаха болоно. Эндэ шүүhэн 8 командань «А» бүлэгтэ оруулагдаха. Шүүгдэгшэдынь 9—16-дахи hууриин түлөө хоорондоо мүрысэхэ.

Январиин 27-ной үдэр Канада — Югослави, Норвеги—Швейцариин командануд наадаха болоно.

Январиин 28-да Швеци—Итали, ФРГ—Польшо, Финлянди—Австри, Чехословаки — Япони, СССР—Венгри, США—Румыниин командануд уулзаха.

Январиин 29-hөө олимпиин хоккей наадагшадай мүрысөөн эхилхэ. Зүгөөр «А» бүлэгтэ орохо командануудай тоогой хубилаагүй hаа, 29-нэй үдэр СССР—США, 30-да—Канада—Швеци, 31-дэ—СССР—Чехословаки, февралиин нэгэндэ — Швеци—США, 3-да—Канада—США, 5-да—США—Чехословаки, 7-до — СССР—Швеци, Канада-Чехословаки, 8-да—Чехословаки — Швеци, СССР — Канада гэhэн командануд наадахаар хараалагдана.

Манай команда «А» бүлэгтэ орожо шадаа hаа, февралиин нэгэнэй үдэр Норвеги—Швейцари гэhэн командын али шүүhэнтэйнь наадаха. Февралиин 4-дэ—Финлянди — Австри, февралиин 5-да ФРГ—Польшо гэhэн командануудай али шүүhэнтэйнь мүн лэ наадаха болоно.

(ТАСС).

РСФСР-эй Ниитын гурим сахиха министерствэдэ

Москва болон Иваново городуудта хэдэ хэдэн хүндэ хүшэр гэмтэ ябадал hүүлэй үедэ хэгдэhэн байна. Москвада hургуулиин наhанай хоёр хүбүүд, нэгэ эхэнэр алуулhан, Ивановода хүбүүн эхэнэр хоёр алуулhан, залуу басаган хүсөөр эдлэгдэжэ, бэень горитойгоор гэмтээгдэhэн байна.

Ниитын гурим сахидаг органуудай дары хэмжээ абаhанай ашаар, тэрэ гэмтэн элирүүлэгдэжэ хаагдаа. Тэрэнь Ионесян Владимир Михайлович гэдэг байгаа. 1937 ондо түрэhэн, сэрэгэй уялгаhаа хулжаhанай түлөө сүүдлэгдэжэ, 2,5 жэлээр сүлөөгөө хаhагдаhан байгаа. hүүлэй үедэ тэрэ Оренбургын хүгжэмтэ комедиин театрай артистаар хүдэлөө. Тэрээнтэй хамжажа, хамта hуудаг эхэнэр А. Н. Дмитриева гэдэг мүн арестовалагдаа. Ионесяниие барихада, ангуушанай заахан hүхэ, хэhыень мэдүүлхээр бусад бодото зүйлнүүд олдоhон байха юм.

Аюултай гэмтэниие түргэнөөр бариха хэрэгтэ туhалhанайнь түлөө ниитын аюулгүйе сахиха органуудай хүдэлмэрилэгшэдтэ, арадай дружинниктуудта, мүн бусад хүнүүдтэ РСФСР-эй Ниитын гурим сахиха министерство баясхалан хүргэнэ.

Урда жэлнүүдэйхидэл адли

Хуудам хүйтэн үдэрнүүдээр элбэг январь hарын түрүүшын арбан хоногой туршада республика доторнай үүлэ багатай, хүйтэн үдэрнүүд үзэгдөө. Республикын нютаг нугануудта арбаад хоногой туршада үзэгдэhэн хүйтэн дунда зэргээр 21—26 градус болоhон байна. Энэнь урда жэлнүүдэйхидэл адлирхуу. Кабанскын болон урда аймагуудта бага зэргэ дулаан байгаа.

Үнгэрhэн үе соо Баргажанда ехэ хүйтэн үдэрнүүд үзэгдэhэн байна. Дунда зэргээр эндэ 28—30 градус хүйтэн болоо. Баргажанда, мүн республикын хойто аймагуудта зарим үдэрнүүдтэ 41—43 градус хүрэтэр хүйтэрөөд абаа. Энэ үе соо саhан багаар ороо. Баргажанда 1—2, Нижне-Ангарскда 8 миллиметр саhан ороhон байна. Бусад газар нютагуудта саhан ороогүй. Сабшалан, бэлшээри дээрэ намарhаа хойшо ороhон саhа хэмжэжэ үзэхэдэ 1—10, зарим нютагуудта (Мухаршэбэр, «Эрдэм», Тэлэмбэ) 13—15 сантиметр болоhон байха юм. Тиихэдэ Могойтодо 22, Баргажан, Нижне-Ангарскда саhанай зузааниинь 40 сантиметр болоhон байна.

Январиин түрүүшын арбан хоногто үзэгдэhэн хүйтэн үдэрнүүдые шэнжэжэ үзэхэдэ, урда жэлнүүдтэй адлирхуу хүйтэн болоhон байна. Гансал энэ жэлдэ Улаан-Үдэ шадар багаар саhан ороо.

И. Котов.

Сагай уларил

Улаан-Үдын гидрометобсерваториин мэдээсэhэнэй ёhоор, мүнөөдэр республика доторнай бага зэргэ үүлэтэй байха, хойто аймагуудта саhан орохо. Баруун хойто зүгhөө hулаханаар hалхилха. Хойто аймагуудта 15—20, Байгал шадарай нютагуудта 5—10, бусад газар нютагуудта 10—15 градус хүйтэн болохо. Улаан-Үдэ городто үглөөгүүр 22—24, үдэртөө 13—15 градус хүйтэн байха.

Январиин 17—18-най үдэрнүүдтэ республика дотор үүлэтэйшэг байха, саhан орохогүй. Баруун зүгhөө hулаханаар hалхилха. hүниндөө Байгал шадарай аймагуудта 14—19, үдэртөө 6—11, бусад газар нютагуудта hүниндөө 26—31, үдэртөө 13—18 градус хүйтэн болохоор багсаагдана.

Редактор **Ц. О. ОЧИРОВ.**

БУРЯАД ҮНЭН

4-дэхи нюур.
1964 оной январиин 16.

Манай адрес, телефонууд

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Улан-Удэ, улица Ленина, 35. Телефоны: редактора—23-67, зам. редактора—38-42, зам. редактора—35-84, секретариата—27-37, отделов: сельскохозяйственного производства и партийной жизни—47-59, 35-14, промышленного производства и партийной жизни—48-89, 33-61, корректорская—35-95.

Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: идеологического—24-74, советского строительства и быта—34-93, рабселькоров и писем—25—41, 38-30, информации—32-74 и переводов—34-05.

гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Совете Министров Бурятской АССР.

Н0013. Зак. № 40.